

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

31 octobre 2013

PROJET DE LOI

**portant des dispositions diverses en matière
de bien-être animal, CITES et
santé des animaux**

SOMMAIRE

Pages

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	6
3. Avant-projet	16
4. Avis du Conseil d'État.....	22
5. Projet de loi.....	38

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

31 oktober 2013

WETSONTWERP

**houdende diverse bepalingen inzake
dierenwelzijn, CITES
en diergezondheid**

INHOUD

Blz.

1. Samenvatting.....	3
2. Memorie van toelichting	6
3. Voorontwerp	16
4. Advies van de Raad van State	22
5. Wetsontwerp.....	38

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 31 octobre 2013.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 13 novembre 2013.

De regering heeft dit wetsontwerp op 31 oktober 2013 ingediend.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 13 november 2013 door de Kamer ontvangen.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

RÉSUMÉ

Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement – DG Animaux, Végétaux et Alimentation

Modification de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux

Art. 2

Dans l'article 3bis, § 2, de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, le 7° est abrogé.

Art. 3

Dans l'article 6, § 2, de la même loi, les mots "cirques, expositions itinérantes," sont abrogés.

Art. 4

Il est inséré dans la même loi un article 6/1 où la détention et l'utilisation des animaux dans les cirques et les expositions itinérantes est, en principe, interdite, avec la possibilité d'une dérogation pour les animaux domestiques dont la liste est à déterminer par le Roi.

Art. 5

Dans le chapitre III de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, il est inséré un article 12/1 prévoyant que le Roi peut imposer des conditions aux personnes et aux associations qui introduisent des animaux en provenance de l'étranger en vue de leur adoption.

Art. 6

Dans cet article, le point 6 de l'article 13, § 1er de la loi du 14 août 1986 est adapté à l'avis du Conseil d'État, en ce qui concerne la compétence du personnel dans des centres de rassemblement, des postes de contrôle et chez les transporteurs.

Art. 7

Dans cet article, un nouveau paragraphe 3 s'insère au niveau de l'article 16 de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux,

SAMENVATTING

Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu – DG Dier, Plant en Voeding

Wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

Art. 2

In artikel 3bis, § 2 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren wordt de bepaling onder 7° opgeheven.

Art. 3

In artikel 6, § 2, van dezelfde wet, worden de woorden "in circussen, rondreizende tentoonstellingen," opgeheven.

Art. 4

Er wordt een artikel 6/1 in dezelfde wet ingevoerd waar het houden en gebruiken van dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen in principe verboden wordt met de mogelijkheid voor een derogatie voor gedomesticeerde diersoorten waarvan de lijst door de Koning te bepalen is.

Art. 5

In hoofdstuk III van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wordt een artikel 12/1 ingevoegd dat de Koning toelaat voorwaarden op te leggen aan personen en verenigingen die dieren bestemd voor adoptie aanvoeren vanuit het buitenland.

Art. 6

Met dit artikel wordt punt 6 van artikel 13, § 1, van de wet van 14 augustus 1986 aangepast aan het advies van de Raad van State, voor wat betreft de bekwaamheid van het personeel in verzamelcentra, controleposten en bij vervoerders.

Art. 7

Met dit artikel wordt een nieuwe paragraaf 3 ingevoegd in artikel 16 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren,

qui permet au Roi de fixer des conditions en ce qui concerne la formation et la compétence du personnel travaillant dans les abattoirs et des personnes participant à la mise à mort des animaux à fourrure et en ce qui concerne la construction, l'aménagement et l'équipement des abattoirs.

Art. 8

Avec cet article on prévoit une base juridique pour la transposition de la directive 2010/63 par le projet d'arrêté royal relative à la protection des animaux.

Le Roi peut déterminer les conditions auxquelles les projets doivent satisfaire pour être autorisés et en plus déterminer que ces conditions peuvent contenir des obligations à l'égard des responsables des projets.

De plus le Roi doit aussi être mandaté par loi pour déterminer les règles plus précises relatives à l'approbation et le contrôle des commissions d'éthiques par le service bien-être.

Le présent article 21 est divisé en paragraphes. Un § 3 précise les modalités d'autorisation des projets et l'alinéa 3 actuel de l'article 21 est remplacé par l'article 21, § 4 comme dans le projet.

Art. 9

À l'article 42 de la même loi, il est prévu explicitement qu'en cas de saisie d'animaux vivants, une copie du procès-verbal est envoyée au service compétent pour le bien-être animal afin de permettre à ce dernier de disposer de tous les éléments nécessaires pour prendre une décision relative à la destination des animaux.

Modification de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979

Art. 10

Cet article ajoute le terme "transit" à l'article 5 de la loi. Il suffit donc simplement d'inclure explicitement ce terme dans la loi, par analogie avec les compétences

die de Koning toelaat om voorwaarden te stellen met betrekking tot de opleiding en de bekwaamheid van het personeel in de slachthuizen en de personen die betrokken zijn bij het doden van pelsdieren; en met betrekking tot de bouw, inrichting en uitrusting van slachthuizen.

Art. 8

Met dit artikel wordt een juridische basis voorzien voor de omzetting van richtlijn 2010/63 door middel van het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van dieren.

De Koning kan de voorwaarden bepalen waaraan de projecten moeten voldoen om te worden vergund en daarbij bepalen dat die voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten.

Daarnaast kan de Koning ook de nadere regels bepalen met betrekking tot de aanvaarding en de controle van de ethische commissies door de dienst dierenwelzijn.

Het bestaande artikel 21 wordt onderverdeeld in paragrafen. Een § 3 specificeert de modaliteiten van de vergunning van projecten en het bestaande derde lid van artikel 21 wordt vervangen door artikel 21, § 4 zoals in het ontwerp.

Art. 9

In artikel 42 van dezelfde wet wordt uitdrukkelijk voorzien dat in geval van inbeslagname van levende dieren een kopie van het proces verbaal bezorgd wordt aan de dienst bevoegd voor dierenwelzijn teneinde deze toe te laten over alle nodige elementen te beschikken om een beslissing te nemen over de bestemming van de dieren.

Wijziging van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantesoorten, en van de Bijlagen, opge maakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979

Art. 10

Dit artikel voegt de term "doorvoer" toe aan artikel 5 van de wet. Het volstaat dus om eenvoudigweg deze term expliciet op te nemen in de wet naar analogie

prévues dans la loi spéciale visant à réformer les institutions du 8 août 1980, qui prévoit que l'état fédéral est compétent pour l'importation, l'exportation et le transit des espèces végétales non indigènes, ainsi que des espèces animales non indigènes et de leurs dépouilles.

Art. 11

Dans l'article 7, dernier alinéa, de la même loi, les mots “, entre autres en procédant à l'audition du contrevenant et à toute autre audition utile,” sont insérés entre les mots “à toutes constatations utiles” et les mots “avec la collaboration éventuelle d'experts”.

Une modification de la loi du 28 juillet 1981 est nécessaire afin d'éliminer toute ambiguïté quant à l'interprétation des concepts “rechercher” et “constater” des infractions CITES.

Il est nécessaire, même si cette compétence ne soit pas remise en cause, que l'ajout du terme ‘audition’ dans la loi du 28 juillet 1981 permette la possibilité d'éviter toute confusion. Par comparaison, cette possibilité est déjà prévue dans la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux et de la loi du 24 mars 1987 sur la santé animale.

Modification de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux

Art. 12

Avec cet article, les traitements vétérinaires sont étendus et adaptés aussi largement que possible à la réglementation européenne actuelle et aux développements scientifiques à venir.

Modification de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses

Art. 13

L'article 225 de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses est modifié afin d'augmenter les ressources allouées à l'AFMPS en vue de l'impact des coûts liés à l'incitation à une utilisation judicieuse des médicaments antimicrobiens dans le secteur vétérinaire et l'inventorisation de l'utilisation de ces médicaments antimicrobiens.

met de bevoegdheid vastgelegd in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, die voorziet dat de Federale Staat bevoegd is voor de in-, uit- en doorvoer van uitheemse plantensoorten evenals van uitheemse diersoorten en hun krengen.

Art. 11

In artikel 7, laatste lid van dezelfde wet worden de woorden “onder andere door over te gaan tot het verhoor van de overtreder en tot elk ander nuttig verhoor” ingevoegd tussen de woorden “tot alle nuttige vaststellingen” en de woorden “waarbij zij gebeurlijk de medewerking kunnen krijgen van deskundigen”.

Een wijziging van de wet van 28 juli 1981 is nodig om alle twijfel met betrekking tot de interpretatie van de begrippen “opsporen” en “vaststellen” van CITES inbreuken te verhelpen.

Het is noodzakelijk om, ook al wordt deze bevoegdheid niet in vraag gesteld, elke mogelijke verwarring te vermijden, door de term “verhoor” expliciet te vermelden in de wet van 28 juli 1981. Ter vergelijking, in de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de wet van 24 maart 1987 inzake diergezondheid, werd deze mogelijkheid reeds voorzien.

Wijziging van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking

Art. 12

Met dit artikel worden de diergeneeskundige behandelingen uitgebreid en zo breed mogelijk aangepast aan de hedendaagse Europese regelgeving en de toekomstige wetenschappelijke ontwikkelingen.

Wijziging van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen

Art. 13

Artikel 225 van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen, wordt gewijzigd om de inkomsten toegewezen aan het FAGG te verhogen met het oog op de impact van de kosten verbonden aan het stimuleren van een oordeelkundig gebruik van antimicrobiële middelen in de diergeneeskundige sector en het inventariseren van het gebruik van deze antimicrobiële middelen.

EXPOSÉ DES MOTIFS

La présente loi a pour objet de modifier la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979, la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux et la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses.

Sur avis du Conseil d'État des tests IEDD ont été effectués.

CHAPITRE 1ER

Dispositions préliminaires

Pas d'exposé.

CHAPITRE 2

Bien-être des animaux

Modification de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux

Cirques:

Bien que les cirques et les expositions itinérantes représentaient autrefois une chance unique de montrer des animaux sauvages aux gens, ce rôle est aujourd'hui dépassé. La société impose des exigences élevées en matière de bien-être des animaux et les aspects éducatifs sont maintenant assurés par les zoos, les documentaires animaliers et Internet comme bonnes sources d'information. Pour les animaux domestiques pour lesquels des normes de bien-être sont imposées, on peut convenir que ces normes doivent encore être renforcées. Bien qu'il n'existe aucune acceptation générale d'une définition des "animaux domestiqués", sont en principe concernés les animaux appartenant à des espèces détenues dans le monde entier comme bête de somme, animal de production ou animal de compagnie, qui se sont adaptés à la proximité de l'homme au cours des générations et qui ont subi des changements importants par la sélection de certaines caractéristiques.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Deze wet voorziet in de wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979, de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking en de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen.

Op advies van de Raad van State werden er DOEB-testen uitgevoerd.

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepalingen

Geen toelichting.

HOOFDSTUK 2

Dierenwelzijn

Wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

Circussen:

Daar waar circussen en rondreizende tentoonstellingen vroeger een enige kans waren om wilde dieren aan de mensen te tonen, is vandaag deze rol voorbijgestreefd. De maatschappij stelt hoge eisen aan het welzijn van dieren en de educatieve aspecten worden nu opgenomen door dierentuinen, door natuurdocumentaires en door internet als nagenoeg onbeperkte bron van informatie. Voor gedomesticeerde soorten waarvoor welzijnsvoorschriften opgelegd zijn, kan aanvaard worden dat deze nog mee- en opgevoerd worden. Hoewel er geen algemeen aanvaarde definitie van "gedomesticeerde dieren" bestaat, gaat het hierbij in beginsel om dieren behorende tot soorten die sinds vele generaties wereldwijd algemeen worden gehouden als lastdier, productiedier of gezelschapsdier, die zich in de loop van generaties hebben aangepast aan de nabijheid van de mens en die door selectie op bepaalde kenmerken duidelijke veranderingen hebben ondergaan.

Cette disposition correspond à l'avis remis par le Conseil du Bien-être animal en la matière.

L'avis du Conseil d'État a été suivi.

Importation de chiens de refuges:

Les refuges belges sont surpeuplés et doivent chaque année euthanasier quelque 15 000 animaux, dont environ 3 500 chiens. C'est pourquoi il est interdit aux refuges d'introduire des animaux en provenance de l'étranger.

Or, chaque année environ un millier de chiens en provenance de l'étranger sont introduits en Belgique en vue de leur placement dans des familles d'adoption.

On peut s'opposer par principe à cette introduction en invoquant les raisons suivantes:

— les problèmes de bien-être doivent avant tout être résolus dans le pays d'origine;

— la Belgique reste confrontée à une surabondance d'animaux dans les refuges;

— l'introduction de ces animaux n'est pas sans risque pour la santé animale (et publique).

Pour limiter cette introduction et les risques y afférents, elle est soumise à des conditions sanitaires et de bien-être animal.

L'avis du Conseil d'État a été suivi.

Formation des transporteurs d'animaux:

Le règlement (CE) N° 1/2005 relatif à la protection des animaux pendant le transport stipule que les chauffeurs qui transportent des animaux agricoles vivants, et les convoyeurs qui les accompagnent, doivent disposer d'un certificat d'aptitude professionnelle. Pour obtenir ce certificat, les conducteurs et convoyeurs en question doivent réussir un examen impartial.

Le règlement 1/2005 stipule également que le personnel qui manipule des animaux dans les centres de rassemblement, des postes de contrôle ou et chez des transporteurs doit avoir reçu une formation concernant le bien-être animal durant le transport. Le règlement (CE) n° 1255 /97 concernant les critères communautaires pour les postes de contrôle stipule en outre, que

De bepaling komt overeen met het advies van de Raad voor Dierenwelzijn terzake.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd.

Invoer van asielhonden:

De Belgische dierenasielen zijn overbevolkt en moeten elk jaar ongeveer 15 000 dieren, waaronder een 3 500-tal honden, euthanaseren. Om die reden is het voor asielen verboden dieren aan te voeren vanuit het buitenland.

Elk jaar wordt echter een duizendtal honden afkomstig uit het buitenland binnengebracht in België om hier in adoptiegezinnen geplaatst te worden.

Men kan zich principieel verzetten tegen deze aanvoer om de volgende redenen:

— de dierenwelzijnsproblemen in het land van herkomst moeten in de eerste plaats ter plaatse opgelost worden;

— België blijft geconfronteerd worden met een overvloed aan dieren in asielen;

— de aanvoer van deze dieren is niet zonder risico voor de gezondheid van dieren (en mensen).

Om deze aanvoer en de daaraan verbonden risico's te beperken wordt deze aan voorwaarden van dierenwelzijn en diergezondheid onderworpen.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd.

Opleiding dierenvervoerders:

De Europese verordening (EG) Nr. 1/2005 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer bepaalt dat bestuurders van wegvervoermiddelen die levende landbouwhuisdieren vervoeren, en de verzorgers die hen vergezellen, over een getuigschrift van vakbekwaamheid moeten beschikken. Om dit getuigschrift te behalen moeten deze bestuurders en verzorgers slagen voor een onafhankelijk examen.

Verordening 1/2005 bepaalt eveneens dat het personeel dat in verzamelcentra, in controleposten en bij vervoerders met dieren omgaat een opleiding moet genoten hebben met betrekking tot dierenwelzijn tijdens het transport. De verordening (EG) Nr. 1255/97 betreffende de communautaire criteria voor controleposten bepaalt bovendien dat het personeel dat in controleposten

le personnel employé dans les postes de contrôle doit posséder les aptitudes, les connaissances et les compétences nécessaires pour soigner les animaux d'une manière appropriée et doit avoir suivi une formation.

Les modalités pratiques de ces formations et examens sont réglés par l'arrêté royal du 13 juin 2010 relatif au certificat d'aptitude professionnelle pour le transport d'animaux domestiques agricoles. Lors d'une adaptation récente de cet arrêté, le Conseil d'État a jugé qu'il n'existe pas une base légale suffisante pour l'article 3, notamment en ce qui concerne la compétence du personnel dans des centres de rassemblement, des postes de contrôle et chez les transporteurs. Cela est rectifié par le présent projet.

L'avis du Conseil d'État a été suivi. Vu que ce n'est pas l'intention d'imposer une rétribution pour passer l'examen, cette possibilité n'est pas prévue dans le projet.

Formation du personnel des abattoirs:

Le règlement européen (CE) N° 1099/2009 sur la protection des animaux au moment de leur mise à mort entré en vigueur au 1er janvier 2013 et prévoit que le personnel qui prend des animaux en charge dans les abattoirs et les personnes qui supervisent la mise à mort des animaux à fourrure doivent disposer d'un certificat de compétence. Pour obtenir ledit certificat, ces personnes doivent suivre une formation et réussir un examen indépendant.

Afin de permettre l'exécution de ce règlement, il y a lieu d'élaborer un arrêté royal réglant quelques modalités pratiques. Toutefois, nous ne disposons à l'heure actuelle d'aucune base légale pour ce faire. De ce fait, il convient d'adapter la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, en vue de créer une base juridique suffisante qui permettra de promulguer un arrêté royal réglant les modalités relatives à l'organisation des formations, à l'organisation des examens et à la construction, à l'aménagement et à l'équipement des abattoirs.

L'avis du Conseil d'État a été suivi.

Animaux d'expérience:

Selon l'avis 52.543/1 du Conseil d'État du 31 janvier 2013 concernant le projet d'arrêté royal relatif à la protection des animaux d'expérience, il faut prévoir une base juridique pour mandater le Roi à déterminer les conditions auxquelles les projets doivent satisfaire

tewerkgesteld is over de nodige vaardigheden, kennis en beroepsbekwaamheid moet beschikken om de dieren op passende wijze te verzorgen en daartoe een opleiding moet hebben gevolgd.

De praktische modaliteiten voor deze opleidingen en examens worden geregeld door het koninklijk besluit van 13 juni 2010 betreffende het getuigschrift van vakbekwaamheid voor het vervoer van landbouwhuisdieren. Bij een recente aanpassing van dit koninklijk besluit oordeelde de Raad van State echter dat er een onvoldoende wettelijke basis bestaat voor artikel 3, met name voor wat de bekwaamheid van personeel in verzamelcentra, controleposten en bij vervoerders betreft. Dit wordt met het voorliggende ontwerp rechtgezet.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd. Daar het niet de intentie is om een retributie op te leggen voor het afleggen van het examen werd deze mogelijkheid niet voorzien in het ontwerp.

Opleiding slachthuispersoneel:

De Europese verordening (EG) Nr. 1099/2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden trad in werking op 1 januari 2013 en bepaalt dat het personeel dat in de slachthuizen met dieren omgaat en de personen die toezicht houden op het doden van pelsdieren over een getuigschrift van vakbekwaamheid moeten beschikken. Om dit getuigschrift te behalen moeten deze personen een opleiding volgen en slagen voor een onafhankelijk examen.

Om aan deze verordening uitvoering te kunnen geven dient een koninklijk besluit opgesteld te worden dat enkele praktische modaliteiten regelt. Hiervoor ontbreekt momenteel echter een wettelijke basis. Dientengevolge dient de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren aangepast te worden teneinde een voldoende juridische basis te creëren die toelaat om een koninklijk besluit uit te vaardigen dat de modaliteiten regelt voor de organisatie van de opleidingen, de afname van de examens en de bouw, inrichting en uitrusting van de slachthuizen.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd.

Proefdieren:

Volgens het advies 52.543/1 van de Raad van State van 31 januari 2013 over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van proefdieren dient er in de dierenwelzijnswet een juridische basis voorzien te worden om de Koning te machtigen om de

pour être autorisés et en plus à déterminer que ces conditions puissent contenir des obligations à l'égard des responsables des projets.

De plus le Roi doit aussi être mandaté par la loi pour déterminer des règles plus précises relatives à l'approbation et au contrôle des commissions d'éthiques par le service bien-être. La loi sur le bien-être animal est adaptée en fonction de l'avis du Conseil d'État.

Cette modification forme une partie de la base juridique pour le projet d'arrêté royal relatif à la protection des animaux d'expérience. Cet arrêté royal et la modification de la loi bien-être animal sont la transposition de la directive 2010/63/UE du Parlement européen et du Conseil du 22 septembre 2010 relative à la protection des animaux utilisés à des fins scientifiques.

L'avis du Conseil d'État a été suivi mais il est proposé toutefois de maintenir les commissions d'éthique.

Copie du procès-verbal:

Conformément à l'article 42 de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, le service public fédéral compétent pour le bien-être animal est compétent pour fixer une destination aux animaux saisis. À cet effet, ce service doit disposer du dossier complet. Dès lors, il est prévu explicitement qu'en cas de saisie d'animaux vivants, une copie du procès verbal est envoyée au service compétent pour le bien-être animal.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Art. 2, 3 et 4

Dans ces articles de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, la détention et l'utilisation des animaux dans les cirques et les expositions itinérantes est, en principe, interdite, avec la possibilité d'une dérogation pour les animaux domestiques dont la liste est à déterminer par le Roi.

voorwaarden te bepalen waaraan de projecten moeten voldoen om te worden vergund en daarbij te bepalen dat die voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten.

Daarnaast dient de Koning ook bij wet gemachtigd te worden om de nadere regels te bepalen met betrekking tot de aanvaarding en de controle van de ethische commissies door de dienst dierenwelzijn. De dierenwelzijnswet wordt aangepast in functie van het advies van de Raad van State.

Deze wijziging vormt een deel van de juridische basis voor het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van proefdieren. Dit koninklijk besluit en de wijziging van de dierenwelzijnswet zijn de omzetting van richtlijn 2010/63/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2010 'betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd maar er wordt echter voorgesteld om de ethische commissie te behouden.

Copie van proces verbaal:

Overeenkomstig artikel 42 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, is de federale overheidsdienst bevoegd voor dierenwelzijn bevoegd om een bestemming te geven aan in beslag genomen dieren. Hiervoor dient deze dienst over het volledige dossier te beschikken. Om deze reden wordt expliciet voorzien dat in geval van inbeslagname van levende dieren een kopie van het proces verbaal bezorgd moet worden aan de dienst bevoegd voor dierenwelzijn.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 2, 3 en 4

In deze artikels van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wordt het houden en gebruiken van dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen in principe verboden met de mogelijkheid voor een derogatie voor gedomesticeerde diersoorten waarvan de lijst door de Koning te bepalen is.

Art. 5

Dans le chapitre III de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, il est inséré un article 12/1 prévoyant que le Roi peut imposer des conditions aux personnes et aux associations qui introduisent des animaux en provenance de l'étranger en vue de leur adoption.

Art. 6

Dans cet article, le point 6 de l'article 13, § 1er de la loi du 14 août 1986 est adapté à l'avis du Conseil d'État, en ce qui concerne la compétence du personnel dans des centres de rassemblement, des postes de contrôle et chez les transporteurs.

Art. 7

Dans cet article, un nouveau paragraphe 3 s'insère au niveau de l'article 16 de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, qui permet au Roi de fixer des conditions en ce qui concerne la formation et la compétence du personnel travaillant dans les abattoirs et des personnes participant à la mise à mort des animaux à fourrure et en ce qui concerne la construction, l'aménagement et l'équipement des abattoirs.

Art. 8

Avec cet article on prévoit une base juridique pour la transposition de la directive 2010/63 par le projet d'arrêté royal relative à la protection des animaux.

Le Roi peut déterminer les conditions auxquelles les projets doivent satisfaire pour être autorisés et en plus déterminer que ces conditions peuvent contenir des obligations à l'égard des responsables des projets.

De plus le Roi doit aussi être mandaté par loi pour déterminer les règles plus précises relatives à l'approbation et le contrôle des commissions d'éthiques par le service bien-être.

Le présent article 21 est divisé en paragraphes. Un § 3 précise les modalités d'autorisation des projets et l'alinéa 3 actuel de l'article 21 est remplacé par l'article 21, § 4 comme dans le projet.

Art. 5

In hoofdstuk III van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wordt een artikel 12/1 ingevoegd dat de Koning toelaat voorwaarden op te leggen aan personen en verenigingen die dieren bestemd voor adoptie aanvoeren vanuit het buitenland.

Art. 6

Met dit artikel wordt punt 6 van artikel 13, § 1 van de wet van 14 augustus 1986 aangepast aan het advies van de Raad van State, voor wat betreft de bekwaamheid van het personeel in verzamelcentra, controleposten en bij vervoerders.

Art. 7

Met dit artikel wordt een nieuwe paragraaf 3 ingevoegd in artikel 16 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, die de Koning toelaat om voorwaarden te stellen met betrekking tot de opleiding en de bekwaamheid van het personeel in de slachthuizen en de personen die betrokken zijn bij het doden van pelsdieren; en met betrekking tot de bouw, inrichting en uitrusting van slachthuizen.

Art. 8

Met dit artikel wordt een juridische basis voorzien voor de omzetting van richtlijn 2010/63 door middel van het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van dieren.

De Koning kan de voorwaarden bepalen waaraan de projecten moeten voldoen om te worden vergund en daarbij bepalen dat die voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten.

Daarnaast kan de Koning ook de nadere regels bepalen met betrekking tot de aanvaarding en de controle van de ethische commissies door de dienst dierenwelzijn.

Het bestaande artikel 21 wordt onderverdeeld in paragrafen. Een § 3 specificeert de modaliteiten van de vergunning van projecten en het bestaande derde lid van artikel 21 wordt vervangen door artikel 21, § 4 zoals in het ontwerp.

Art. 9

À l'article 42 de la même loi, il est prévu explicitement qu'en cas de saisie d'animaux vivants, une copie du procès-verbal est envoyée au service compétent pour le bien-être animal afin de permettre à ce dernier de disposer de tous les éléments nécessaires pour prendre une décision relative à la destination des animaux.

CHAPITRE 3

CITES

Modification de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979

Un amendement à la loi du 28 Juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faunes et de flore sauvages menacées d'extinction est nécessaire afin de lever toute ambiguïté sur l'interprétation à donner aux concepts "rechercher" et "constater" des infractions à la législation CITES. Jusqu'à ce jour, la disposition était interprétée de telle manière que les personnes visées au premier alinéa de l'article 7, compétentes pour rechercher et constater les infractions et se faire communiquer toutes les informations nécessaires à l'exercice de leur fonction, pouvaient exécuter leur mission en procédant entre autres à l'audition du contrevenant, même si cette faculté n'était pas prévue explicitement par la loi.

Bien que nous sommes encore d'avis que cette faculté soit implicitement prévue, il semble nécessaire, par analogie aux changements de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux et de la loi du 24 mars 1987 sur la santé des animaux, d'inclure explicitement le terme "audition" dans la loi sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages. Cela évitera ainsi toute confusion à l'avenir et d'éventuelles erreurs de procédure lors d'enquêtes.

Nous avons profité de l'occasion pour modifier et compléter l'article 5 par analogie avec la compétence conférée par la loi spéciale de réformes institutionnelles.

Ainsi, l'article 5 sera en conformité avec l'article 16 du Règlement CE n° 338/97 du Conseil du 9 décembre 1996 relatif à la protection des espèces de faune et de flore sauvages par le contrôle de leur commerce. Cet article oblige les États Membres à prendre des mesures

Art. 9

In artikel 42 van dezelfde wet wordt uitdrukkelijk voorzien dat in geval van inbeslagname van levende dieren een kopie van het proces verbaal bezorgd wordt aan de dienst bevoegd voor dierenwelzijn teneinde deze toe te laten over alle nodige elementen te beschikken om een beslissing te nemen over de bestemming van de dieren.

HOOFDSTUK 3

CITES

Wijziging van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979

Een wijziging van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de in Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten is nodig om alle onduidelijkheid met betrekking tot de interpretatie omtrent de bevoegdheid om CITES inbreuken "op te sporen" en "vast te stellen" te verhelpen. Tot op heden wordt de bepaling op zo'n manier geïnterpreteerd dat de personen beschreven in eerste lid van artikel 7, bevoegd zijn om inbreuken op te sporen en vast te stellen en dat zij daarvoor zich alle nodige inlichtingen laten verstrekken die ze nodig achten voor de uitoefening van hun taak, onder andere het afnemen van het verhoor, zelfs als deze optie niet uitdrukkelijk werd voorzien door de wet.

Hoewel we nog steeds van mening zijn dat deze bevoegdheid daar impliciet onder valt, lijkt het noodzakelijk, door het veranderen van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de wet van 24 maart 1987 inzake dierengezondheid, waar die mogelijkheid expliciet werd voorzien, om dit voor de wet inzake de handel in bedreigde in het wil levende dier- en plantensoorten ook te voorzien. Zo wordt verwarring in de toekomst vermeden en eventuele procedurefouten tijdens de onderzoeken.

Verder hebben we van de gelegenheid gebruik gemaakt om artikel 5 aan te passen en aan te vullen zoals beschreven in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen.

Hiermee wordt artikel 5 in overeenstemming gebracht met artikel 16 van de EG-Verordening n°338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer. Dit

nécessaires pour sanctionner notamment le transit illégal des spécimens.

L'avis du Conseil d'État a été suivi.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Art. 10

Cet article ajoute le terme “transit” à l'article 5 de la loi. Il suffit donc simplement d'inclure explicitement ce terme dans la loi, par analogie avec les compétences prévues dans la loi spéciale visant à réformer les institutions du 8 août 1980, qui prévoit que l'état fédéral est compétent pour l'importation, l'exportation et le transit des espèces végétales non indigènes, ainsi que des espèces animales non indigènes et de leurs dépouilles.

Art. 11

Une modification de la loi du 28 juillet 1981 est nécessaire afin d'éliminer toute ambiguïté quant à l'interprétation des concepts “rechercher” et “constater” des infractions CITES.

Il est nécessaire, même si cette compétence ne soit pas remise en cause, que l'ajout du terme “audition” dans la loi du 28 juillet 1981 permette la possibilité d'éviter toute confusion. Par comparaison, cette possibilité est déjà prévue dans la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux et de la loi du 24 mars 1987 sur la santé animale.

CHAPITRE 4

Santé des animaux

Section 1re

Modification de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux

La modification porte sur le remplacement de l'actuel article 4, § 1^{er}ter, de la loi du 15 juillet 1985.

Cette modification technique s'impose afin de permettre que certaines expériences de médecine vétérinaire clinique, que l'administration de médicaments enregistrés selon la procédure centralisée (UE) soit que

artikel verplicht de lidstaten om de nodige maatregelen te nemen zodat er sancties worden opgelegd bij de illegale doorvoer van specimens.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 10

Dit artikel voegt de term “doorvoer” toe aan artikel 5 van de wet. Het volstaat dus om eenvoudigweg deze term expliciet op te nemen in de wet naar analogie met de bevoegdheid vastgelegd in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, die voorziet dat de Federale Staat bevoegd is voor de in-, uit- en doorvoer van uitheemse plantensoorten evenals van uitheemse diersoorten en hun krengen.

Art. 11

Een wijziging van de wet van 28 juli 1981 is nodig om alle twijfel met betrekking tot de interpretatie van de begrippen “opsporen” en “vaststellen” van CITES inbreuken te verhelpen.

Het is noodzakelijk om, ook al wordt deze bevoegdheid niet in vraag gesteld, elke mogelijke verwarring te vermijden, door de term “verhoor” expliciet te vermelden in de wet van 28 juli 1981. Ter vergelijking, in de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de wet van 24 maart 1987 inzake diergezondheid, werd deze mogelijkheid reeds voorzien.

HOOFDSTUK 4

Diergezondheid

Afdeling 1

Wijziging van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking

De aanpassing betreft de vervanging van het huidige artikel 4, § 1ter, van de wet van 15 juli 1985.

Deze technische wijziging dringt zich op om toe te laten dat bepaalde experimenten in de klinische diergeneeskunde, dat de toediening van via de centrale procedure (EU) geregistreerde geneesmiddelen, of dat

l'usage autorisé de médicaments non enregistrés en Belgique, mais autorisés par l'application du système de cascade, et à condition qu'il s'agisse de substances qui ne présentent aucun risque pour la sécurité alimentaire et qui sont conformes à la réglementation de l'UE, soient également possibles en Belgique sans que les animaux concernés doivent être exclus de la chaîne alimentaire et détruits comme c'est le cas maintenant.

L'avis du Conseil d'État a été suivi.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Art. 12

Avec cet article, les traitements vétérinaires sont étendus et adaptés aussi largement que possible à la réglementation européenne actuelle et aux développements scientifiques à venir.

Section 2

Modification de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses

L'utilisation d'antibiotiques en médecine vétérinaire et dans l'élevage et la propagation de bactéries antibiorésistantes chez l'animal et l'homme qui s'ensuit constituent un problème important. À la suite de cette prise de conscience accrue, plusieurs initiatives ont été prises au cours de ces dernières années tant au niveau national qu'international pour s'attaquer à cette problématique.

L'Organisation mondiale de la santé a pointé du doigt le suivi des résistances antimicrobiennes comme l'une des principales priorités pour les prochaines années. En 2008, la Commission européenne a demandé aux États membres de cartographier l'utilisation de médicaments antimicrobiens en médecine vétérinaire et d'améliorer les systèmes de collecte de données. Cela a abouti au projet ESVAC (*European Surveillance of veterinary Antimicrobial Consumption*). Afin de répondre à cette demande de la Commission européenne, le projet BelVet-SAC a été lancé au niveau national afin d'enregistrer la consommation de médicaments antimicrobiens en médecine vétérinaire.

En décembre 2011, la création du centre d'expertise *Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals* (AMCRA asbl) a été publiée au *Moniteur belge*. L'asbl AMCRA a pour mission de collecter toutes les données relatives à l'utilisation de médicaments antimicrobiens et à la résistance des bactéries à ceux-ci chez les animaux

het toegelaten gebruik van niet in België geregistreerde geneesmiddelen door toepassing van het cascadesysteem, op voorwaarde dat het gaat om substanties die geen enkel risico inhouden voor de voedselveiligheid en conform zijn met de EU regelgeving, ook in België mogelijk zou zijn zonder dat de betrokken dieren nadien moeten worden uitgesloten van de voedselketen en vernietigd zoals nu het geval is.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 12

Met dit artikel worden de diergeneeskundige behandelingen uitgebreid en zo breed mogelijk aangepast aan de hedendaagse Europese regelgeving en de toekomstige wetenschappelijke ontwikkelingen.

Afdeling 2

Wijziging van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen

Het gebruik van antibiotica in de diergeneeskunde en de veehouderij en de daaruit volgende verspreiding van bacteriën die resistent zijn aan antibiotica bij dier en mens is een belangrijk probleem. Ten gevolge van deze toegenomen gewaarwording zijn er de voorbije jaren verschillende initiatieven ondernomen zowel op nationaal als op internationaal vlak om deze problematiek aan te pakken.

De Wereld Gezondheidsorganisatie heeft de opvolging van de antimicrobiële resistenties aangeduid als één van de hoogste prioriteiten voor de komende jaren. In 2008 heeft de Europese commissie de lidstaten gevraagd om het gebruik van antimicrobiële middelen in de diergeneeskunde in kaart te brengen en de data-collectiesystemen te verbeteren. Dit resulteerde in het zogenaamde ESVAC project (*European Surveillance of veterinary Antimicrobial Consumption*). Om aan deze vraag van de Europese commissie te voldoen werd op nationaal niveau het BelVet-SAC project opgestart, om het verbruik van antimicrobiële middelen in de diergeneeskunde te registreren.

In december 2011 werd de oprichting van het kenniscentrum *Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals* (AMCRA vzw) in het *het Belgisch Staatsblad* bekend gemaakt. De vzw AMCRA heeft als missie het verzamelen van alle gegevens in verband met het gebruik van antimicrobiële middelen en resistentie van

en Belgique et d'analyser ces données pour, à partir de celles-ci, communiquer, sensibiliser et conseiller de manière neutre et objective. Tout ceci dans le but de garantir tant la santé publique que la santé et le bien-être animal mais également de parvenir à une politique antibiotique durable en Belgique. L'AFMPS prend en charge 35 % des coûts de fonctionnement de cette asbl.

Outre les coûts liés au consortium Bel-Vet-SAC et à l'asbl AMCRA, l'AFMPS assumera également des coûts pour le développement d'une banque de données afin de permettre de mesurer l'utilisation d'antibiotiques jusqu'au niveau de l'utilisateur final. La mesure de la consommation d'antibiotiques est l'une des recommandations du Conseil de l'Europe.

Il y aura en outre une charge de travail accrue pour l'Agence fédérale des médicaments et des produits de santé. La charge de travail augmente d'une part en raison du fait qu'une inspection ciblée s'impose pour contrôler l'utilisation judicieuse, que les données collectées doivent être analysées et que le suivi des initiatives nationales et internationales en matière de politique antibiotique exige un suivi solide.

L'avis du Conseil d'État a été suivi. Vu que ce n'est pas l'intention de financer des missions de l'AFMPS autres que celles résultant de la loi du 25 mars 1964, la définition "pour financer les missions de l'administration résultant de l'application de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments et des arrêtés pris en exécution de celle-ci" est maintenue.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Art. 13

L'article 225 de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses est modifié afin d'augmenter les ressources allouées à l'AFMPS en vue de l'impact des coûts liés à l'incitation à une utilisation judicieuse des médicaments antimicrobiens dans le secteur vétérinaire et l'inventorisation de l'utilisation de ces médicaments antimicrobiens.

bacteriën hiertegen bij dieren in België en deze gegevens te analyseren om op basis hiervan op een neutrale en objectieve manier te communiceren, te sensibiliseren en te adviseren. Dit alles met als doel het vrijwaren van zowel de volksgezondheid als de diergezondheid en het dierenwelzijn, maar ook het bereiken van een duurzaam antibioticabeleid in België. Het FAGG staat in voor 35 % van de werkingskosten van deze vzw.

Naast de kosten verbonden aan het Bel-Vet-SAC consortium en de vzw AMCRA zal het FAGG ook kosten hebben voor de ontwikkeling van een databank om het meten van het antibioticagebruik tot op het niveau van de eindgebruiker mogelijk te maken. Het meten van de antibioticaconsumptie is één van de aanbevelingen van de Raad van Europa.

Daarnaast zal er een verhoogde werklast zijn voor het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten. De werklast verhoogt enerzijds doordat gerichte inspectie zich opdringen om een oordeelkundig gebruik te controleren, de gecollecteerde data geanalyseerd moeten worden en de opvolging van de nationale en internationale initiatieven inzake het antibioticabeleid een gedegen opvolging vereist.

Het advies van de Raad van State werd opgevolgd. Aangezien het niet de bedoeling is van deze bepaling om andere opdrachten van het FAGG, dan degene die voortvloeien uit de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen te financieren, wordt de omschrijving "om de opdrachten van de administratie voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen en van de ter uitvoering ervan genomen besluiten te financieren" behouden.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 13

Artikel 225 van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen, wordt gewijzigd om de inkomsten toegewezen aan het FAGG te verhogen met het oog op de impact van de kosten verbonden aan het stimuleren van een oordeelkundig gebruik van antimicrobiële middelen in de diergeneeskundige sector en het inventariseren van het gebruik van deze antimicrobiële middelen.

Telle est, Mesdames et Messieurs, la portée du projet de loi que le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation.

*La ministre des Affaires sociales et de la Santé
publique, chargée de Beliris et des Institutions
culturelles fédérales,*

Laurette ONKELINX

Dit is, Dames en Heren, de draagwijdte van het ontwerp die de regering de eer heeft u ter goedkeuring voor te leggen.

*De minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid,
belast met Beliris en de Federale Culturele
Instellingen,*

Laurette ONKELINX

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

**Avant-projet de loi portant des dispositions diverses
en matière de bien-être animal, Cites et santé des
animaux****CHAPITRE 1ER****Bien-être des animaux****Modification de la loi du 14 août 1986 relative à la
protection et au bien-être des animaux****Article 1er**

Dans l'article 3*bis*, § 2, de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, modifié dernièrement par la loi du 6 mai 2009, le 7° est abrogé.

Art. 2

Dans l'article 6, § 2, de la même loi, inséré par la loi du 4 mai 1995, les mots "cirques, expositions itinérantes," sont abrogés.

Art. 3

Dans la même loi, il est inséré un article 6/1 rédigé comme suit:

"Art. 6/1. § 1er. En dérogation à l'article 3*bis*, la détention et l'utilisation d'animaux dans les cirques et les expositions itinérantes sont interdites.

§ 2. Le Roi fixe la liste des animaux domestiques qui, en dérogation au paragraphe 1er, peuvent être détenus et utilisés dans les cirques et les expositions itinérantes. Il fixe les conditions pour la préservation du bien-être de ces animaux."

Art. 4

Dans la même loi il est inséré un article 12/1 rédigé comme suit:

"Art. 12/1. Le Roi peut imposer des conditions aux personnes et aux associations qui introduisent des animaux en provenance de l'étranger en vue de leur adoption."

Art. 5

Dans l'article 13, § 1er de la même loi, le 6 est remplacé par ce qui suit:

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

**Voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen
inzake dierenwelzijn, Cites en diergezondheid****HOOFDSTUK 1****Dierenwelzijn****Wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende
de bescherming en het welzijn der dieren****Artikel 1**

In artikel 3*bis*, § 2, van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, laatst gewijzigd bij de wet van 6 mei 2009, wordt de bepaling onder 7° opgeheven.

Art. 2

In artikel 6, § 2, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1995, worden de woorden "in circussen, rondreizende tentoonstellingen," opgeheven.

Art. 3

In dezelfde wet wordt een artikel 6/1 ingevoerd, luidende:

"Art. 6/1. § 1. In afwijking van artikel 3*bis* zijn het houden en het gebruik van dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen verboden.

§ 2. De Koning stelt de lijst vast van gedomesticeerde dieren die, in afwijking van paragraaf 1, gehouden en gebruikt kunnen worden in circussen en rondreizende tentoonstellingen. Hij bepaalt de voorwaarden voor de vrijwaring van het welzijn van deze dieren."

Art. 4

In dezelfde wet wordt een artikel 12/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 12/1. De Koning kan voorwaarden opleggen aan personen en verenigingen die dieren bestemd voor adoptie aanvoeren vanuit het buitenland."

Art. 5

In artikel 13, § 1 van dezelfde wet wordt de bepaling onder 6 vervangen als volgt:

“6. la compétence des chauffeurs et convoyeurs et du personnel qui manipule des animaux dans les centres de rassemblement, des postes de contrôle ou chez des transporteurs, l'organisation d'une formation pour ces personnes et les enseignants qui peuvent dispenser cette formation.”

Art. 6

L'article 16 de la même loi est complété par un paragraphe 3, rédigé comme suit:

“§ 3. Le Roi peut fixer des conditions en ce qui concerne:

1. la formation du personnel travaillant dans les abattoirs et des personnes participant à la mise à mort des animaux à fourrure, et l'organisation de cette formation;

2. l'organisation d'examens relatifs à la compétence requise des personnes mentionnées au point 1;

3. la délivrance de certificats de compétence provisoires et définitifs aux personnes mentionnées au point 1;

4. la construction, l'aménagement et l'équipement des abattoirs.”

Art. 7

Dans l'article 19 de la même loi, remplacé par la loi du 4 mai 1995, il est inséré un paragraphe 3/1 rédigé comme suit:

“§ 3/1. Les dispositions des paragraphes 1 et 2 s'appliquent également aux animaux ayant subi une intervention interdite visée à l'article 17bis, § 2, 1°.”

Art. 8

L'article 21 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 21. § 1er. Chaque utilisateur est soumis à l'octroi d'un agrément préalable par le ministre qui a le Bien-être des Animaux dans ses attributions.

Le Roi peut déterminer, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les conditions de l'agrément visé à l'alinéa 1er ainsi que la procédure d'octroi, de suspension et de retrait de l'agrément. Il peut en outre prescrire des conditions complémentaires relatives à la destination des animaux une fois terminées les expériences sur animaux dans lesquelles les animaux ont été utilisés.

§ 2. Le Roi peut déterminer que des commissions d'éthique sont créées chez les utilisateurs. Il en détermine la composition, le fonctionnement et les missions.

Ces Commissions d'éthique peuvent être désignées par le Roi comme autorité compétente qui octroie l'autorisation des projets. Dans ce cadre, le Roi peut fixer les conditions et

“6. de bekwaamheid van bestuurders en verzorgers en van het personeel dat in verzamelcentra, controleposten of bij vervoerders omgaat met dieren, het organiseren van een opleiding voor deze personen en de lesgevers die deze opleiding mogen verstrekken.”

Art. 6

Artikel 16 van dezelfde wet wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. De Koning kan voorwaarden vaststellen aan:

1. de opleiding van het personeel werkzaam in de slachthuizen en van personen betrokken bij het doden van pelsdieren, en de organisatie van deze opleiding;

2. het organiseren van examens over de vereiste vakbekwaamheid van de in punt 1 genoemde personen;

3. het afleveren van voorlopige en definitieve getuigschriften van vakbekwaamheid aan de in punt 1 genoemde personen;

4. de bouw, inrichting en uitrusting van slachthuizen.”

Art. 7

In artikel 19 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 4 mei 1995, wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd, luidende:

“§ 3/1. De bepalingen van paragrafen 1 en 2 zijn eveneens van toepassing op dieren die een verboden ingreep ondergaan hebben bedoeld in artikel 17bis, § 2, 1°.”

Art. 8

Artikel 21 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 21. § 1. Elke gebruiker is onderworpen aan een voorafgaandelijke erkenning door de minister bevoegd voor het Dierenwelzijn.

De Koning kan bepalen, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de voorwaarden van de in het eerste lid bedoelde erkenning, alsook de procedure voor het verlenen, het schorsen en het intrekken van de erkenning. Hij kan daarenboven bijkomende voorwaarden voorschrijven met betrekking tot de bestemming van dieren eenmaal de dierproeven waarin deze dieren gebruikt werden, zijn beëindigd.

§ 2. De Koning kan bepalen dat Ethische Commissies worden opgericht bij de gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en de opdrachten ervan.

Deze Ethische Commissies kunnen door de Koning worden aangewezen als bevoegde instantie die de vergunning voor projecten verleent. In dit verband kan de Koning voorwaarden

critères d'évaluation auxquels un projet doit répondre ainsi que les modalités de décision et d'octroi de l'autorisation de projet. Le Roi peut déterminer que ces conditions peuvent impliquer des obligations de la part des responsables des projets. Le Roi peut aussi fixer les modalités de l'appréciation rétrospective d'un projet et celles du résumé non technique d'un projet.

Le Roi peut déterminer l'autorité qui approuve et contrôle les Commissions d'éthique. Le Roi peut fixer les règles pour l'approbation et le contrôle des Commissions d'éthique.

§ 3. Le Roi peut créer une instance, dénommée "Cellule pour le bien-être des animaux", chargée du bien-être des animaux chez les éleveurs, les fournisseurs et les utilisateurs. Il en détermine la composition, le fonctionnement et les missions."

Art. 9

Dans l'article 42 de la même loi, il est inséré un paragraphe 1/1 rédigé comme suit:

"§ 1/1. Dans les cas visés au paragraphe 1er, une copie du procès-verbal visé à l'article 34, § 3, est envoyée au Service Public Fédéral compétent pour le bien-être animal."

Art. 10

Dans la même loi, il est inséré un article 42/1, rédigé comme suit:

"Art. 42/1. Lorsque le service compétent pour le bien-être animal constate une infraction à la présente loi, à ses arrêtés d'exécution ou au règlements ou décisions européens et que cela concerne des animaux vivants il peut sommer le contrevenant de prendre les mesures nécessaires, dans un délai donné, pour mettre fin à l'infraction.

Si, à l'expiration du délai visé à l'alinéa premier, le contrevenant reste en défaut de prendre les mesures imposées, un nouveau délai est fixé dans lequel le contrevenant doit mettre fin à l'infraction et ceci sous peine d'une astreinte entre 50 euros et 500 euros par jour de retard avec un maximum de 10 000 euros jusqu'à ce que les mesures imposées sont prises dans le nouveau délai imparti.

L'imposition d'une astreinte ou son paiement n'affecte en rien l'éventuelle action publique. Les modalités de paiement sont fixées par le Roi."

en evaluatiecriteria vastleggen waaraan een project moet voldoen alsook de procedures voor het maken van en het verlenen van de vergunning voor een project. De Koning kan bepalen dat deze voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten. De Koning kan ook de voorwaarden vastleggen van de beoordeling na afloop van een project en die van de niet-technische samenvatting van een project.

De Koning kan bepalen welke overheidsdienst de Ethische Commissies goedkeurt en controleert. De Koning kan nadere regels bepalen met betrekking tot de goedkeuring en de controle van de Ethische Commissies.

§3. De Koning kan een instantie oprichten, die "Dierenwelzijnsceel" wordt genoemd en die belast wordt met het dierenwelzijn bij fokkers, leveranciers en gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en opdrachten ervan."

Art. 9

In artikel 42 van dezelfde wet wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, luidende:

"§ 1/1. In de gevallen bedoeld in paragraaf 1 wordt een kopie van het proces verbaal bedoeld in artikel 34, § 3, bezorgd aan de Federale Overheidsdienst bevoegd voor dierenwelzijn."

Art. 10

In dezelfde wet wordt een artikel 42/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 42/1. Wanneer de dienst bevoegd voor dierenwelzijn een inbreuk op deze wet, haar uitvoeringsbesluiten of Europese verordeningen of beschikkingen/besluiten vaststelt en daarbij levende dieren aantreft, kan hij de overtreder aanmanen om binnen een gestelde termijn de maatregelen te nemen om een einde te stellen aan de overtreding.

Indien de overtreder bij het verstrijken van de termijn in het eerste lid, in gebreke blijft de aldus opgelegde maatregelen te nemen, wordt een nieuwe termijn opgelegd waarbinnen de overtreder een einde moet stellen aan de overtreding, dit op straffe van een dwangsom tussen 50 euro en 500 euro per dag vertraging met een maximum van 10 000 euro tot dat de opgelegde maatregelen werden genomen, binnen de nieuw gestelde termijn.

Het opleggen en het al dan niet betalen van de dwangsom laat de publieke vordering onverlet. De betalingsmodaliteiten worden door de Koning vastgelegd."

CHAPITRE 2

CITES

Modification de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979

Art. 11

Dans l'article 5 de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que de l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979 le mot "fait transiter" est inséré entre les mots "exporte" et "réexporte".

Art. 12

Dans l'article 7 dernier alinéa, de la même loi, les mots "entre autres en procédant à l'audition du contrevenant," sont insérés entre les mots "à toutes constatations utiles" et les mots "avec la collaboration éventuelle d'experts".

CHAPITRE 3

Santé des animaux

Section 1re

Modification de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux

Art. 13

À l'article 4 de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux, le paragraphe 1er est remplacé comme suit:

"§ 1^{er}ter. En dérogation à l'article 3, § 3, la prescription et l'administration de médicaments vétérinaires contenant des substances hormonales ou anti-hormonales à des animaux d'exploitation est autorisée, pour autant que ces médicaments

— soit, disposent d'une autorisation d'utilisation dans le cadre d'un enregistrement auprès de l'Agence européenne des Médicaments et sont utilisés suivant les spécifications du fabricant;

— soit, qu'ils aient reçu une autorisation d'utilisation conformément à l'article 16 du règlement (CE) 470/2009 du

HOOFDSTUK 2

CITES

Wijziging van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979

Art. 11

In artikel 5 van de wet van 28 juli 1981 houdende de goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979 wordt het woord "doorvoert" ingevoegd tussen de woorden "uitvoert" en "wederuitvoert".

Art. 12

In de laatste alinea van artikel 7 van dezelfde wet worden tussen de woorden "tot alle nuttige vaststellingen," en de woorden "waarbij zij gebeurlijk de medewerking kunnen krijgen van deskundigen" volgende woorden ingevoegd: "onder andere en niet gelimiteerd tot het verhoor van de overtreder".

HOOFDSTUK 3

Dierengezondheid

Afdeling 1

Wijziging van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking

Art. 13

In artikel 4 van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking wordt paragraaf 1er, vervangen als volgt:

"§ 1^{er}ter. In afwijking van artikel 3, § 3, is het voorschrijven en het toedienen aan landbouwdieren van diergeneesmiddelen die hormonale of antihormonale stoffen bevatten, toegestaan, voor zover deze middelen:

— ofwel een gebruikstoelating hebben in het kader van een registratie bij het Europees Geneesmiddelenagentschap en gebruikt worden volgens de specificaties van de fabrikant;

— ofwel een gebruikstoelating verkregen in overeenstemming met artikel 16 van de verordening (EG) nr. 470/2009

Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009 établissant des procédures communautaires pour la fixation des limites de résidus des substances pharmacologiquement actives dans les aliments d'origine animale, abrogeant le règlement (CEE) n° 2377/90 du Conseil et modifiant la directive 2001/82/CE du Parlement européen et du Conseil et le règlement (CE) n° 726/2004 du Parlement européen et du Conseil.”.

Section 2

Modification de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses

Art. 14

Sans préjudice des contributions dues conformément à l'article 225 de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses, pour financer les missions de l'administration résultant de l'application de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments et des arrêtés pris en exécution de celle-ci, les contributions suivantes sont dues:

1° à charge de la personne qui est autorisée à mettre sur le marché un médicament à usage vétérinaire, une contribution par conditionnement mis sur le marché en Belgique égale à 1,75 euro au prorata de chaque kilogramme de substance antimicrobienne exprimée en base présente dans l'ensemble du conditionnement.

La fixation du montant dû par conditionnement individuel mis sur le marché se fera en euros jusqu'à la 2e décimale. Les montants sont arrondis au cent supérieur ou inférieur le plus proche. Si la fixation donne un résultat qui est exactement la moitié d'un centime d'euro, le montant est arrondi à l'unité supérieure. L'AFMPS publiera sur son site web la liste des contributions dues pour les conditionnements autorisés en Belgique de médicaments à usage vétérinaire contenant des substances antimicrobiennes.

2° à charge de la personne qui est autorisée à mettre sur le marché un prémélange médicamenteux, une contribution par conditionnement mis sur le marché en Belgique égale à 1,75 euro au prorata de chaque kilogramme de substance antimicrobienne exprimée en base présente dans l'ensemble du conditionnement. La fixation du montant dû par conditionnement mis sur le marché se fera en euros jusqu'à la 2e décimale. Les montants sont arrondis au centime supérieur ou inférieur le plus proche. Si la fixation donne un résultat qui est exactement la moitié d'un centime d'euro, le montant est arrondi à l'unité supérieure.

Les montants indiqués aux 1° et 2° doivent être multipliés par le facteur 1,5 pour les antibiotiques dont l'importance est classée comme critique, à savoir toutes les substances appartenant aux classes suivantes: les quinolones, les céphalosporines et les macrolides.

van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad en van verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad.”.

Afdeling 2

Wijziging van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen

Art. 14

Onverminderd de bijdragen verschuldigd ingevolge artikel 225 van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen, zijn, om de opdrachten van de administratie voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen en van de ter uitvoering ervan genomen besluiten te financieren, volgende bijdragen verschuldigd:

1° ten laste van de persoon die een vergunning voor het in de handel brengen heeft voor een geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik, een bijdrage per in België in de handel gebrachte verpakking gelijk aan 1,75 euro *pro rata* voor elke kilogram aan antimicrobiële substantie uitgedrukt in base aanwezig in het geheel van de verpakking.

De bepaling van het verschuldigde bedrag per individueel in de handel gebrachte verpakking zal in euro gebeuren tot de 2e decimaal. Bedragen worden afgerond naar boven of naar beneden op de dichtstbijzijnde cent. Als de vaststelling tot een resultaat leidt dat precies de helft van een eurocent is, wordt het bedrag naar boven afgerond. Het FAGG zal op haar website de lijst van verschuldigde bijdragen voor de in België vergunde verpakkingen van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik bevattende antimicrobiële substanties bekend maken.

2° ten laste van de persoon die een vergunning heeft om een gemedicineerd voormengsel bevattende antimicrobiële substanties in de handel te brengen, een bijdrage per in België in de handel gebrachte verpakking gelijk aan 1,75 euro *pro rata* voor elke kilogram aan antimicrobiële substantie uitgedrukt in base aanwezig in het geheel van de verpakking. De bepaling van het verschuldigde bedrag per in de handel gebrachte verpakking zal in euro gebeuren tot de 2e decimaal. Bedragen worden afgerond naar boven of naar beneden op de dichtstbijzijnde cent. Als de vaststelling tot een resultaat leidt dat precies de helft van een eurocent is, wordt het bedrag naar boven afgerond.

De onder 1° en 2° vermelde bijdragen dienen vermenigvuldigd te worden met *de factor* 1,5 voor de als kritisch belangrijk geklasseerde antibiotica, zijnde alle substanties behorende tot volgende klassen: de quinolones, de cefalosporines en de macrolides.

Les contributions susmentionnées sont versées à l'Agence fédérale pour les médicaments et produits de santé.

Les contributions visées à l'alinéa 1er sont adaptées annuellement, en fonction de l'indice du mois de septembre, à l'évolution de l'indice des prix à la consommation du Royaume. L'indice de départ est celui du mois de septembre précédant la publication au *Moniteur belge* de cette loi. Les montants indexés sont publiés au *Moniteur belge* et sont exigibles à partir du 1er janvier de l'année qui suit celle durant laquelle l'adaptation a été effectuée.

Le Roi peut définir les modalités de versement des contributions visées au présent article ainsi que les informations devant accompagner les versements afin d'en permettre le contrôle.

Les infractions à cet article ou aux arrêtés pris en exécution de celle-ci sont punies des peines prévues par l'article 16, § 2, de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments.

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur du présent article.

De bovenvermelde bijdragen worden gestort aan het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten.

De bijdragen bedoeld in het eerste lid worden jaarlijks aangepast aan de evolutie van het indexcijfer der consumptieprijzen van het Rijk, in functie van het indexcijfer van de maand september. Het aanvangsindexcijfer is dat van de maand september voorafgaand aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van deze wet. De geïndexeerde bedragen worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en zijn opeisbaar vanaf 1 januari van het jaar dat volgt op dat gedurende hetwelk de aanpassing is uitgevoerd.

De Koning kan de nadere regels bepalen voor de in dit artikel bedoelde storting, evenals de informatie die moet worden medegedeeld bij de storting, en dit teneinde de controle mogelijk te maken.

Inbreuken op dit artikel of op de besluiten getroffen ter uitvoering ervan, worden gestraft met de straffen bepaald in artikel 16, § 2, van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen.

De Koning bepaalt de datum waarop dit artikel in werking treedt.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 53.846/1/V DU 23 SEPTEMBRE 2013

Le 23 juillet 2013, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la ministre de la Santé publique à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé jusqu'au 20 septembre 2013, sur un avant-projet de loi "portant des dispositions diverses en matière de bien-être animal, CITES et santé des animaux".

L'avant-projet a été examiné par la première chambre des vacations le 10 septembre 2013. La chambre était composée de Jan Smets, conseiller d'État, président, Bruno Seutin et Wilfried Van Vaerenbergh, conseillers d'État, Johan Put, assesseur, et Greet Verberckmoes, greffier.

Le rapport a été présenté par Rein Thielemans, premier auditeur, et Dries Van Eeckhoutte, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried Van Vaerenbergh, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 septembre 2013.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

FORMALITÉS

2.1. Le dossier soumis au Conseil d'État, section de législation, contient trois documents ("EIDDD: Exemption (formulaire A) La mesure appartient à une catégorie d'exemption") indiquant chaque fois que (la partie concernée du) projet est exempté de l'obligation de procéder à un examen préalable de la nécessité de réaliser une évaluation d'incidence sur le développement durable, visé par la loi du 5 mai 1997 "relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable" au motif qu' "il est établi d'avance avec certitude que l'impact de la mesure au plan social, économique et/ou environnemental est négligeable".

À cet égard, il y a lieu d'observer que le fait qu'"il est établi d'avance avec certitude que l'impact de la mesure au plan social, économique et/ou environnemental est négligeable" n'est pas un motif d'exemption figurant à l'article 2 de l'arrêté royal du 20 septembre 2012 "portant exécution de l'article 19/1, § 1er, deuxième alinéa, du chapitre V/1 de la loi du 5 mai 1997

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 53.841/1/V VAN 23 SEPTEMBER 2013

Op 23 juli 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Volksgezondheid verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 20 september 2013, een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet "houdende diverse bepalingen inzake dierenwelzijn, CITES, en diergezondheid".

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 10 september 2013. De kamer was samengesteld uit Jan Smets, staatsraad, voorzitter, Bruno Seutin en Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraden, Johan Put, assessor, en Greet Verberckmoes, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein Thielemans, eerste auditeur, en Dries Van Eeckhoutte, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 september 2013.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VORMVEREISTEN

2.1. In het aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, voorgelegde dossier zijn drie documenten opgenomen ("DOEB-vrijstellingsformulier (formulier A) Maatregel behoort tot vrijstellingscategorie") waarin telkens wordt vooropgesteld dat (het betreffende onderdeel van) het ontwerp is vrijgesteld van het verrichten van een voorafgaand onderzoek met betrekking tot de noodzaak om een effectbeoordeling te voeren inzake duurzame ontwikkeling als bedoeld bij de wet van 5 mei 1997 "betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling" omdat "het (...) op voorhand en met zekerheid [vaststaat] dat de impact van de maatregel op sociaal, economisch en/of leefmilieuvlak te verwaarlozen is".

In dat verband dient te worden opgemerkt dat het "op voorhand en met zekerheid vaststaan dat de impact van de maatregel op sociaal, economisch en/of leefmilieuvlak te verwaarlozen is", geen grond tot vrijstelling is die is opgenomen in artikel 2 van het koninklijk besluit van 20 september 2012 "houdende uitvoering van artikel 19/1, § 1, tweede

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable".² Au demeurant, l'examen préalable visé à l'article 19/1, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 5 mai 1997 vise précisément à évaluer l'existence ou non d'un tel impact.

Dès lors qu'aucun autre motif d'exemption ne semble pas pouvoir être invoqué, il y a lieu de conclure qu'il s'impose bel et bien de procéder à un examen préalable de la nécessité de réaliser une évaluation d'incidence sur le développement durable.

2.2. Les auteurs du projet devront par conséquent veiller à ce que la formalité imposée par la loi du 5 mai 1997 soit correctement accomplie. À cet égard, il convient de rappeler qu'en vertu de l'article 19/3, 1°, de cette loi, cet accomplissement est une condition pour qu'un projet de loi puisse être déposé devant les Chambres législatives.

Si, consécutivement à l'accomplissement de la formalité précitée, des modifications devaient encore être apportées au projet, il y aurait lieu de soumettre celles-ci au Conseil d'État, section de législation.

3.1. L'article 6, § 1er, alinéa 1er, V, alinéa 2, de la loi spéciale du 8 août 1980 "de réformes institutionnelles" requiert l'accord des gouvernements régionaux pour les mesures en matière de bien-être des animaux qui ont une incidence sur la politique agricole. En ce qui concerne les articles 2 à 10 du projet, qui visent à modifier la loi du 14 août 1986 "relative à la protection et au bien-être des animaux", le délégué a fourni à cet égard les précisions suivantes:

"1. proefdieren, circussen, aanvoer van dieren ter adoptie (art. ([2, 3,] 4, 5 en 8): deze sectoren zijn geen onderdeel van de landbouwsector. De voorgestelde bepalingen hebben dan ook geen invloed op het landbouwbeleid.

2. doorsturen van een kopie van het pv (art. 9): deze bepaling heeft geen enkele invloed op het landbouwbeleid.

3. dwangsommen (art. 10): het gaat om een administratieve dwangmaatregel die enkel die personen raakt die weigeren de wetgeving na te leven. Deze maatregel heeft dan ook geen invloed op het landbouwbeleid.

4. opleiding vervoerders (art. 6): het gaat hierbij om het voorzien van een wettelijke basis voor een onderdeel van het reeds bestaande uitvoeringsbesluit. Het creëren van de wettelijke basis op zich heeft geen invloed op het landbouwbeleid (de basis op zich zorgt immers niet voor bijkomende verplichtingen, uitgaven, ...), de hierop gebaseerde uitvoeringsbepalingen kunnen wel een invloed hebben. Het uitvoeringsbesluit werd dan ook voor akkoord voorgelegd aan de gewestregeringen.

² Les formules d'exemption utilisées doivent être adaptées compte tenu des motifs d'exemption figurant dans l'arrêté royal du 20 septembre 2012.

lid van hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling".² Het voorafgaande onderzoek bedoeld in artikel 19/1, § 1, eerste lid, van de wet van 5 mei 1997 heeft overigens net tot doel het al dan niet voorhanden zijn van zulk een impact te beoordelen.

Nu ook geen andere vrijstellingsgrond lijkt te kunnen worden ingeroepen, is de conclusie dat wel degelijk een voorafgaand onderzoek moet worden verricht met betrekking tot de noodzaak om een effectbeoordeling inzake duurzame ontwikkeling te voeren.

2.2. De stellers van het ontwerp zullen er derhalve dienen voor te zorgen dat het bij de wet van 5 mei 1997 opgelegde vormvereiste op een correcte wijze wordt nageleefd. In dat verband dient eraan te worden herinnerd dat die naleving op grond van artikel 19/3, 1°, van die wet een voorwaarde is opdat een ontwerp van wet kan worden ingediend bij de wetgevende kamers.

Mochten uit het vervullen van het genoemde vormvereiste nog wijzigingen voortvloeien aan het ontwerp, dan dienen die wijzigingen te worden voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving.

3.1. Artikel 6, § 1, eerste lid, V, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 "tot hervorming der instellingen" vereist het akkoord van de gewestregeringen voor maatregelen inzake dierenwelzijn die een weerslag hebben op het landbouwbeleid. Met betrekking tot de artikelen 2 tot 10 van het ontwerp, die strekken tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 "betreffende de bescherming en het welzijn der dieren", heeft de gemachtigde in dat verband volgende toelichting verstrekt:

"1. proefdieren, circussen, aanvoer van dieren ter adoptie (art. ([2, 3,] 4, 5 en 8): deze sectoren zijn geen onderdeel van de landbouwsector. De voorgestelde bepalingen hebben dan ook geen invloed op het landbouwbeleid.

2. doorsturen van een kopie van het pv (art. 9): deze bepaling heeft geen enkele invloed op het landbouwbeleid.

3. dwangsommen (art. 10): het gaat om een administratieve dwangmaatregel die enkel die personen raakt die weigeren de wetgeving na te leven. Deze maatregel heeft dan ook geen invloed op het landbouwbeleid.

4. opleiding vervoerders (art. 6): het gaat hierbij om het voorzien van een wettelijke basis voor een onderdeel van het reeds bestaande uitvoeringsbesluit. Het creëren van de wettelijke basis op zich heeft geen invloed op het landbouwbeleid (de basis op zich zorgt immers niet voor bijkomende verplichtingen, uitgaven, ...), de hierop gebaseerde uitvoeringsbepalingen kunnen wel een invloed hebben. Het uitvoeringsbesluit werd dan ook voor akkoord voorgelegd aan de gewestregeringen.

² De gehanteerde vrijstellingsformulieren dienen te worden aangepast in het licht van de in het koninklijk besluit van 20 september 2012 opgenomen vrijstellingsgronden.

5. opleiding slachthuispersoneel (art. 7): het gaat hierbij om het voorzien van een wettelijke basis teneinde uitvoering te kunnen geven aan de Europese verordening terzake. Deze wettelijke basis op zich heeft geen invloed op het landbouwbeleid daar hiermee geen bijkomende lasten, uitgaven, ... gecreëerd worden. Het uitvoeringsbesluit dat genomen zal worden op basis van het voorgestelde artikel zal mogelijk wel een invloed hebben op het landbouwbeleid. In dit geval zal het ontwerp uiteraard voor akkoord voorgelegd worden aan de gewestregeringen.

Ondanks het feit dat de voorgestelde bepalingen om bovenstaande redenen geen invloed hebben op het landbouwbeleid, werden, inderdaad op basis van de notificatie van de Ministerraad, de artikelen ivm de opleiding van vervoerders en de dwangsommen voor advies aan de Interministeriële Conferentie Landbouw (ICL/CIPA) voorgelegd. (...).

À ce sujet, le rapport du groupe de travail permanent de la Conférence interministérielle de politique agricole du 17 juillet 2013 relève notamment ce qui suit:

(traduction) "Les 3 régions demandent au représentant du SPF Santé publique de transmettre cette proposition au gouvernement régional afin que celui-ci l'approuve formellement, comme il est prévu dans la loi.

Le président conclut que le groupe de travail permanent de la Conférence interministérielle de politique agricole n'émet pas d'avis positif sur ce dossier vu les observations des régions et demande au SPF de donner suite à la demande des régions de transmettre ce dossier pour approbation aux gouvernements régionaux".

3.2. On peut se rallier au point de vue du délégué selon lequel les articles 2 à 10 du projet ne comportent pas comme tels des mesures qui ont une incidence sur la politique agricole. Par conséquent, aucun accord au sens de la disposition précitée de la loi spéciale n'est, en principe, requis.

Toutefois, si la demande des régions de soumettre tous les articles relatifs au bien-être animal à l'approbation des gouvernements régionaux est accueillie, et si cette procédure devait donner lieu à des modifications ultérieures du projet, il y aurait de soumettre à nouveau ces dispositions modifiées pour avis au Conseil d'État.

4. L'article 6, § 3bis, 5°, de la loi spéciale du 8 août 1980 prescrit une concertation associant les gouvernements régionaux pour les mesures de l'autorité fédérale qui ont une incidence sur la politique agricole.

À cet égard, en ce qui concerne l'article 13 du projet, le délégué a donné les éclaircissements suivants:

"Dit wijzigingsontwerp werd niet voorgelegd aan de ICLB. De registratie, de gebruikstoelating, de invoer, de uitvoer en het bezit van diergeneesmiddelen zijn bevoegdheden van de Federale Overheden: het FAGG en het FAVV.

5. opleiding slachthuispersoneel (art. 7): het gaat hierbij om het voorzien van een wettelijke basis teneinde uitvoering te kunnen geven aan de Europese verordening terzake. Deze wettelijke basis op zich heeft geen invloed op het landbouwbeleid daar hiermee geen bijkomende lasten, uitgaven, ... gecreëerd worden. Het uitvoeringsbesluit dat genomen zal worden op basis van het voorgestelde artikel zal mogelijk wel een invloed hebben op het landbouwbeleid. In dit geval zal het ontwerp uiteraard voor akkoord voorgelegd worden aan de gewestregeringen.

Ondanks het feit dat de voorgestelde bepalingen om bovenstaande redenen geen invloed hebben op het landbouwbeleid, werden, inderdaad op basis van de notificatie van de Ministerraad, de artikelen ivm de opleiding van vervoerders en de dwangsommen voor advies aan de Interministeriële Conferentie Landbouw (ICL/CIPA) voorgelegd. (...).

In het verslag van de Permanente Werkgroep van de Interministeriële Conferentie Landbouwbeleid van 17 juli 2013 wordt dienaangaande onder meer het volgende gesteld:

"De 3 gewesten vragen aan de vertegenwoordiger van de FOD Volksgezondheid om dit voorstel over te maken aan de Gewestelijke regeling voor formele goedkeuring zoals dit wettelijk voorzien is.

De Voorzitter besluit dat de PW-ICLB geen positief advies uitbrengt over dit dossier gezien de bemerkingen van de gewesten en vraagt aan FOD om gevolg te geven aan de vraag van de gewesten om dit dossier over te maken voor instemming door de gewestelijke regeringen."

3.2. Het standpunt van de gemachtigde, dat de artikelen 2 tot 10 van het ontwerp als zodanig geen maatregelen bevatten die een weerslag hebben op het landbouwbeleid, kan worden bijgetreden. Er is dan ook in beginsel geen akkoord in de zin van de voornoemde bijzondere wetsbepaling vereist.

Indien evenwel wordt ingegaan op de vraag van de gewesten om alle artikelen met betrekking tot het dierenwelzijn ter goedkeuring voor te leggen aan de gewestregeringen, en deze procedure ertoe zou leiden dat het ontwerp nog wordt gewijzigd, dienen de gewijzigde bepalingen opnieuw voor advies aan de Raad van State te worden voorgelegd.

4. Artikel 6, § 3bis, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 schrijft overleg met de gewestregeringen voor over maatregelen van de federale overheid die een weerslag hebben op het landbouwbeleid.

In dit verband heeft de gemachtigde, wat artikel 13 van het ontwerp betreft, volgende toelichting verstrekt:

"Dit wijzigingsontwerp werd niet voorgelegd aan de ICLB. De registratie, de gebruikstoelating, de invoer, de uitvoer en het bezit van diergeneesmiddelen zijn bevoegdheden van de Federale Overheden: het FAGG en het FAVV.

De toediening ervan en het toelaten tot de voedselketen van behandelde dieren [behoort] uitsluitend tot [de bevoegdheden] van het FAVV.

De Gewesten komen enkel tussen bij het terugvorderen van EG-subsidies ingeval van overtreding van de wet.

Dit ontwerp wijzigt niets aan de bestaande situaties”.

Le fait que le projet ne porte que sur des matières qui relèvent de la compétence de l'autorité fédérale ne peut pas justifier l'absence de concertation avec les gouvernements régionaux, étant donné que celle-ci est précisément prescrite pour pareilles matières, dans la mesure où elles ont une incidence sur la politique agricole des régions. Le Conseil d'État, section de législation, estime qu'une telle incidence n'est pas à exclure en l'occurrence. Toutefois, la section de législation ne dispose pas de tous les éléments pour trancher cette question, de sorte qu'il convient de formuler une réserve sur ce point.

En ce qui concerne (notamment) l'article 14 du projet, le délégué a déclaré ce qui suit:

“De artikelen 5 en 9 werden voorgelegd aan de CIPA (conférence interministérielle de la politique agricole) gezien daar zeker een impact is op het landbouwbeleid. Voor artikel 14 is de impact indirect door een eventuele impact op de prijs voor de eindgebruiker”.

Selon l'exposé des motifs, les contributions visées à l'article 14 du projet concernent les médicaments qui sont utilisés à grande échelle dans l'agriculture et imposer ces contributions constitue un élément de la politique axée sur la réduction de l'utilisation fréquente d'antibiotiques dans l'agriculture. Par conséquent, en ce qui concerne l'imposition de ces contributions, on ne peut exclure une incidence sur la politique agricole des régions, de sorte qu'il faut également émettre une réserve sur ce point de l'article 14.

Si une concertation avec les gouvernements régionaux devait encore avoir lieu à propos des articles précités et si celle-ci devait donner lieu à une modification du projet, il conviendrait également de la soumettre pour avis au Conseil d'État.

EXAMEN DU TEXTE

Article 1er

5. Lorsqu'un texte est divisé en chapitres, tous les articles de ce texte doivent être inscrits dans un chapitre. Par conséquent, l'article 1er doit être intégré dans un chapitre 1er intitulé “Disposition introductive” et la numérotation des chapitres subséquents doit être modifiée.

De toediening ervan en het toelaten tot de voedselketen van behandelde dieren [behoort] uitsluitend tot [de bevoegdheden] van het FAVV.

De Gewesten komen enkel tussen bij het terugvorderen van EG-subsidies ingeval van overtreding van de wet.

Dit ontwerp wijzigt niets aan de bestaande situaties.”

Dat het ontwerp enkel betrekking heeft op aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid, kan geen verantwoording zijn om geen overleg met de gewestregeringen te organiseren, aangezien het overleg juist voorgeschreven is voor dergelijke aangelegenheden, voor zover ze een weerslag hebben op het landbouwbeleid van de gewesten. Naar het oordeel van de Raad van State, afdeling Wetgeving, valt een dergelijke weerslag in dit geval niet uit te sluiten. De afdeling Wetgeving beschikt evenwel niet over alle gegevens om hierover uitsluitsel te kunnen geven, zodat op dit punt een voorbehoud wordt gemaakt.

Met betrekking tot (onder meer) artikel 14 van het ontwerp heeft de gemachtigde het volgende gesteld:

“De artikelen 5 en 9 werden voorgelegd aan de CIPA (conférence interministérielle de la politique agricole) gezien daar zeker een impact is op het landbouwbeleid. Voor artikel 14 is de impact indirect door een eventuele impact op de prijs voor de eindgebruiker.”

Volgens de memorie van toelichting hebben de bijdragen bedoeld in artikel 14 van het ontwerp betrekking op geneesmiddelen die op grote schaal in de landbouw worden gebruikt en vormt het opleggen ervan een onderdeel van een beleid dat erop gericht is het veelvuldig gebruik van antibiotica in de landbouw terug te dringen. Het valt bijgevolg wat het opleggen van die bijdragen betreft niet uit te sluiten dat er een weerslag is op het landbouwbeleid van de gewesten, zodat bij artikel 14 op dit punt eveneens een voorbehoud moet worden gemaakt.

Indien alsnog met de gewestregeringen overleg over de voornoemde artikelen zou plaatshebben, en dit overleg zou leiden tot een wijziging van het ontwerp, dienen die wijzigingen eveneens voor advies aan de Raad van State te worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 1

5. Wanneer een tekst wordt onderverdeeld in hoofdstukken moeten alle artikelen van die tekst deel uitmaken van een hoofdstuk. Artikel 1 dient dan ook te worden ondergebracht in een hoofdstuk 1, met als opschrift “Inleidende bepaling”, en de daaropvolgende hoofdstukken moeten worden vernummerd.

CHAPITRE 1ER

Bien-être des animaux

Modification de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux

Article 4

6. On n'aperçoit pas ce qu'il faut entendre par "animaux domestiques" à l'article 6/1, § 2, en projet, de la loi du 14 août 1986. Notamment en vue de la délimitation de la délégation conférée au Roi, il est recommandé d'insérer une définition de cette notion dans la loi du 14 août 1986 ou à tout le moins d'indiquer la portée de ces termes dans l'exposé des motifs du projet à l'examen³.

7. Invité à fournir des éclaircissements à propos de la nature des conditions que le Roi fixe pour la préservation du bien-être des animaux domestiques, le délégué a répondu ce qui suit:

"Omschrijving van de delegatie: administratieve verplichtingen m.b.t. de dieren (eigendomsbewijzen, vaccinatiestatus, dierenartsenregister) en de standplaatsen, omgang met en verzorging van de dieren inclusief de diergeneeskundige begeleiding, aantal en bekwaamheid van het personeel, huisvesting en vervoersomstandigheden. Het is niet de intentie om een opleiding op te leggen, maar wel om als principe te stellen dat de personen bekwaam moeten zijn, een bekwaamheid die moet blijken uit de wijze van verzorging en omgang van/met de dieren, niet uit het voorleggen van een attest".

Dans un souci de sécurité juridique et de clarté, il est recommandé de prévoir expressément à l'article 6/1, § 2, en projet, les aspects sur lesquels peuvent porter les conditions à imposer par le Roi, tels qu'ils sont reproduits par le délégué.

Article 5

8.1. Il ne faut pas exclure que l'imposition de conditions lors de "l'introduction" d'animaux "en provenance de l'étranger" (article 12/1, en projet, de la loi du 14 août 1986) puisse être considérée comme une mesure d'effet équivalent ou une restriction quantitative à l'exportation au sens de l'article 34 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (ciaprès: TFUE). Toutefois, dans ce cas, l'imposition de ces conditions doit pouvoir être justifiée à la lumière de l'article 36 TFUE. Interrogé par l'auditeur-rapporteur à ce sujet, le délégué a fourni les précisions suivantes:

"Regels gelijk aan kwantitatieve invoerbepalingen zijn toegestaan o.a. wanneer deze verantwoord zijn om redenen van dierenwelzijn en/of diergezondheid, voor

³ La question se pose de savoir s'il n'est pas préférable, en ce qui concerne ce point, de s'inspirer de la définition y relative inscrite dans l'arrêté royal du 10 août 1998 'relatif à l'agrément des parcs zoologiques'.

HOOFDSTUK 1

Dierenwelzijn

Wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

Artikel 4

6. Het is niet duidelijk wat in het ontworpen artikel 6/1, § 2, van de wet van 14 augustus 1986 wordt verstaan onder "gedomesticeerde dieren". Het verdient aanbeveling, mede met het oog op de afbakening van de delegatie aan de Koning, om een definitie van dat begrip op te nemen in de wet van 14 augustus 1986 of minstens in de memorie van toelichting bij het voorliggende ontwerp aan te geven wat daaronder wordt verstaan.³

7. Om nadere toelichting verzocht omtrent de aard van de door de Koning te bepalen voorwaarden voor de vrijwaring van het welzijn van gedomesticeerde dieren, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

"Omschrijving van de delegatie: administratieve verplichtingen m.b.t. de dieren (eigendomsbewijzen, vaccinatiestatus, dierenartsenregister) en de standplaatsen, omgang met en verzorging van de dieren inclusief de diergeneeskundige begeleiding, aantal en bekwaamheid van het personeel, huisvesting en vervoersomstandigheden. Het is niet de intentie om een opleiding op te leggen, maar wel om als principe te stellen dat de personen bekwaam moeten zijn, een bekwaamheid die moet blijken uit de wijze van verzorging en omgang van/met de dieren, niet uit het voorleggen van een attest".

Het verdient aanbeveling om, ter wille van de rechtszekerheid en de duidelijkheid, de aspecten waarop de door de Koning op te leggen voorwaarden betrekking kunnen hebben, zoals ze door de gemachtigde zijn weergegeven, in het ontworpen artikel 6/1, § 2, uitdrukkelijk te bepalen.

Artikel 5

8.1. Het valt niet uit te sluiten dat het opleggen van voorwaarden bij het "aanvoeren vanuit het buitenland" van dieren (ontworpen artikel 12/1 van de wet van 14 augustus 1986), als een maatregel van gelijke werking of als een kwantitatieve invoerbepaling in de zin van artikel 34 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU) kan worden beschouwd. In dat geval dient evenwel voor het opleggen van die voorwaarden een verantwoording voorhanden te zijn in het licht van artikel 36 VWEU. Hierover ondervraagd door de auditeur-verslaggever, heeft de gemachtigde de volgende toelichting verstrekt:

"Regels gelijk aan kwantitatieve invoerbepalingen zijn toegestaan o.a. wanneer deze verantwoord zijn om redenen van dierenwelzijn en/of diergezondheid, voor zover het

³ Vraag is of wat dat betreft niet best wordt aangesloten bij de definitie die dienaangaande is opgenomen in het koninklijk besluit van 10 augustus 1998 'betreffende de erkenning van dierentuinen'.

zover het beoogde doel niet bereikt kan worden met minder beperkende maatregelen.

Dierenwelzijn en dierengezondheid zijn op het niveau van het individuele dier onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een slechte gezondheidstoestand zal immers ook steeds in min of meerdere mate een negatieve invloed hebben op het welzijn van het betrokken dier.

Transport is bij dieren een belangrijke stressfactor met een negatieve invloed op het welzijn. Het is dan ook belangrijk dat elk transport in zo optimaal mogelijke omstandigheden verloopt. De ervaring leert echter dat de verenigingen en personen die adoptiedieren aanvoeren vanuit het buitenland vaak niet beschikken over aangepaste transportmiddelen: de voertuigen zijn onvoldoende geventileerd, de dieren worden met te veel in een te kleine kooi gestoken, er wordt onvoldoende drinkwater voorzien,...

De stress die veroorzaakt wordt door een verandering van omgeving en het transport zorgt er enerzijds voor dat de dieren gevoeliger zijn voor ziekten en anderzijds dat ziekten waarvan zij drager zijn, kunnen uitbreken. De dieren die worden aangevoerd voor adoptie zijn ofwel afkomstig uit lokale asielen, vaak na een verleden van mishandeling en verwaarlozing, ofwel gaat het om zwerfdieren. Het gaat hier dan ook om dieren met een onbekend verleden die vaak drager zijn van een hele reeks ziekten, wat het risico op enerzijds ziekteoverdracht tijdens het transport en anderzijds het optreden van symptomen door een verminderde weerstand sterk vergroot.

Uit onderzoek van het CODA (Centrum voor Onderzoek in de Diergeneeskunde en de Agrochemie) is bv. gebleken dat het in 43 % van de honden die positief testten op leishmaniose ging om adoptiedieren aangevoerd vanuit Spanje. (Leishmaniose is een ziekte die momenteel niet 'natuurlijk' voorkomt in België, maar o.m. door de klimaatopwarming wel oprukt vanuit Zuid-Europa. Zonder behandeling is deze ziekte dodelijk. Behandeling is zeer langdurig en duur.)

De dieren die voor adoptie worden aangevoerd vanuit het buitenland zijn omwille van hun verleden (zwerfdieren, mishandeling, verwaarlozing) vaak niet geschikt voor om het even welke adoptant. Een juiste keuze van adoptant en adoptiedier is hier dan ook erge belangrijk. Momenteel worden heel wat van deze dieren gekozen op basis van een foto. Dit verhoogt aanzienlijk het risico op een mismatch tussen adoptant en adoptiedier, met alle gevolgen voor het welzijn van het dier.

Tenslotte zijn er reeds verschillende keren problemen geweest door gebrekkige of ontbrekende adoptiecontracten, waarbij het dier de dupe wordt van een dispuut tussen de adoptant en de vereniging”.

8.2. Selon la jurisprudence de la Cour de Justice, la protection du bien-être des animaux peut constituer une justification au sens de l'article 36 TFUE:

“27. À cet égard, il importe de rappeler, en premier lieu, que la protection du bien-être des animaux constitue un objectif

beoogde doel niet bereikt kan worden met minder beperkende maatregelen.

Dierenwelzijn en dierengezondheid zijn op het niveau van het individuele dier onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een slechte gezondheidstoestand zal immers ook steeds in min of meerdere mate een negatieve invloed hebben op het welzijn van het betrokken dier.

Transport is bij dieren een belangrijke stressfactor met een negatieve invloed op het welzijn. Het is dan ook belangrijk dat elk transport in zo optimaal mogelijke omstandigheden verloopt. De ervaring leert echter dat de verenigingen en personen die adoptiedieren aanvoeren vanuit het buitenland vaak niet beschikken over aangepaste transportmiddelen: de voertuigen zijn onvoldoende geventileerd, de dieren worden met te veel in een te kleine kooi gestoken, er wordt onvoldoende drinkwater voorzien,...

De stress die veroorzaakt wordt door een verandering van omgeving en het transport zorgt er enerzijds voor dat de dieren gevoeliger zijn voor ziekten en anderzijds dat ziekten waarvan zij drager zijn, kunnen uitbreken. De dieren die worden aangevoerd voor adoptie zijn ofwel afkomstig uit lokale asielen, vaak na een verleden van mishandeling en verwaarlozing, ofwel gaat het om zwerfdieren. Het gaat hier dan ook om dieren met een onbekend verleden die vaak drager zijn van een hele reeks ziekten, wat het risico op enerzijds ziekteoverdracht tijdens het transport en anderzijds het optreden van symptomen door een verminderde weerstand sterk vergroot.

Uit onderzoek van het CODA (Centrum voor Onderzoek in de Diergeneeskunde en de Agrochemie) is bv. gebleken dat het in 43 % van de honden die positief testten op leishmaniose ging om adoptiedieren aangevoerd vanuit Spanje. (Leishmaniose is een ziekte die momenteel niet 'natuurlijk' voorkomt in België, maar o.m. door de klimaatopwarming wel oprukt vanuit Zuid-Europa. Zonder behandeling is deze ziekte dodelijk. Behandeling is zeer langdurig en duur.)

De dieren die voor adoptie worden aangevoerd vanuit het buitenland zijn omwille van hun verleden (zwerfdieren, mishandeling, verwaarlozing) vaak niet geschikt voor om het even welke adoptant. Een juiste keuze van adoptant en adoptiedier is hier dan ook erge belangrijk. Momenteel worden heel wat van deze dieren gekozen op basis van een foto. Dit verhoogt aanzienlijk het risico op een mismatch tussen adoptant en adoptiedier, met alle gevolgen voor het welzijn van het dier.

Tenslotte zijn er reeds verschillende keren problemen geweest door gebrekkige of ontbrekende adoptiecontracten, waarbij het dier de dupe wordt van een dispuut tussen de adoptant en de vereniging.”

8.2. Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie kan de bescherming van het dierenwelzijn een verantwoording zijn in de zin van artikel 36 VWEU:

“27. In dit verband moet in de eerste plaats in herinnering worden gebracht dat de bescherming van het dierenwelzijn

légitime d'intérêt général dont l'importance s'est traduite, notamment, par l'adoption par les États membres du protocole sur la protection et le bien-être des animaux, annexé au traité instituant la Communauté européenne (JO 1997, C 340, p. 110)⁴. La Cour a, par ailleurs, constaté à plusieurs reprises l'intérêt que la Communauté porte à la santé et à la protection des animaux (voir arrêt du 17 janvier 2008, *Viamex Agrar Handel et ZVK*, C-37/06 et C-58/06, non encore publié au Recueil, points 22 et 23 ainsi que jurisprudence citée).

28. Il convient de rappeler, en deuxième lieu, que, selon l'article 30 CE, les dispositions des articles 28 CE et 29 CE ne font pas obstacle aux interdictions ou restrictions justifiées par des raisons, notamment, de protection de la santé et de la vie des personnes et des animaux, pourvu que ces interdictions ou restrictions ne constituent ni un moyen de discrimination arbitraire ni une restriction déguisée dans le commerce entre les États membres et que la Cour a jugé que la protection de la santé et de la vie des animaux constitue une exigence fondamentale reconnue par le droit communautaire (voir, en ce sens, arrêt du 11 mai 1999, *Monsees*, C-350/97, Rec. p. I-2921, point 24)⁵.

L'habilitation conférée au Roi en vue d'imposer des conditions peut, compte tenu de cette jurisprudence, être justifiée sur la base de l'article 36 TFUE. Il faudra apprécier, en temps opportun, si tel est également le cas pour les mesures qui seront édictées sur la base de cette habilitation.

9. L'habilitation permettant au Roi d'imposer des conditions doit être mieux délimitée, en précisant qu'il s'agit de conditions pour la préservation du bien-être des animaux ou, mieux encore, en mentionnant dans la disposition en projet les aspects sur lesquels les conditions peuvent porter.

Article 6

10. L'auteur du projet devra vérifier s'il ne vaudrait pas mieux étendre expressément l'habilitation actuellement inscrite à l'article 13, § 1er, 7., de la loi du 14 août 1986 à la fixation de conditions en matière de délivrance, de suspension et

een legitiem doel van algemeen belang is, waarvan het belang met name tot uitdrukking is gekomen in de vaststelling door de lidstaten van het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren (PB 1997, C 340, blz. 110)⁴. Het Hof heeft overigens meermaals het belang vastgesteld dat de Gemeenschap hecht aan de gezondheid en de bescherming van dieren (zie arrest van 17 januari 2008, *Viamex Agrar Handel en ZVK*, C37/06 en C58/06, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punten 22 en 23 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

28. In de tweede plaats vormt overeenkomstig artikel 30 EG het bepaalde in de artikelen 28 EG en 29 EG geen beletsel voor verboden of beperkingen welke gerechtvaardigd zijn, onder meer, uit hoofde van de bescherming van de gezondheid en het leven van personen en dieren, op voorwaarde dat deze verboden of beperkingen geen middel tot willekeurige discriminatie noch een verkapte beperking van de handel tussen de lidstaten vormen, en heeft het Hof geoordeeld dat de bescherming van de gezondheid en het leven van dieren een door het gemeenschapsrecht erkend fundamenteel vereiste is (zie in die zin arrest van 11 mei 1999, *Monsees*, C-350/97, Jurispr. blz. I-2921, punt 24).⁵

De aan de Koning verleende machtiging om voorwaarden op te leggen kan, gelet op deze rechtspraak, verantwoord worden op grond van artikel 36 VWEU. Of dat ook het geval is voor de maatregelen die op grond van de machtiging zullen worden uitgevaardigd, zal te gelegener tijd beoordeeld moeten worden.

9. De machtiging verleend aan de Koning om voorwaarden op te leggen, dient nader afgebakend te worden, door te bepalen dat het om voorwaarden ter vrijwaring van het welzijn van de dieren gaat of, beter nog, door de aspecten waarop de voorwaarden betrekking kunnen hebben te vermelden in de ontworpen bepaling.

Artikel 6

10. De steller van het ontwerp dient na te gaan of de machtiging die thans is opgenomen in artikel 13, § 1, 7., van de wet van 14 augustus 1986 niet best uitdrukkelijk wordt uitgebreid tot het bepalen van voorwaarden inzake het afleveren, het

⁴ Les dispositions du Protocole sur la protection et le bien-être des animaux, annexé au Traité CE, figurent actuellement à l'article 13 TFUE. Cet article est rédigé comme suit: "Lorsqu'ils formulent et mettent en œuvre la politique de l'Union dans les domaines de l'agriculture, de la pêche, des transports, du marché intérieur, de la recherche et développement technologique et de l'espace, l'Union et les États membres tiennent pleinement compte des exigences du bien-être des animaux en tant qu'êtres sensibles, tout en respectant les dispositions législatives ou administratives et les usages des États membres en matière notamment de rites religieux, de traditions culturelles et de patrimoines régionaux".

⁵ C.J.C.E., 19 juin 2008, *Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers et Andibel*, C-219/07.

⁴ De bepalingen van het aan het EG-Verdrag gehechte protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren zijn thans vervat in artikel 13 VWEU. Dat artikel luidt als volgt: "Bij het formuleren en uitvoeren van het beleid van de Unie op het gebied van landbouw, visserij, vervoer, interne markt en onderzoek, technologische ontwikkeling en de ruimte, houden de Unie en de lidstaten ten volle rekening met hetgeen vereist is voor het welzijn van dieren als wezens met gevoel, onder eerbiediging van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen en gebruiken van de lidstaten met betrekking tot met name godsdienstige riten, culturele tradities en regionaal erfgoed."

⁵ HvJ 19 juni 2008, *Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers en Andibel*, C-219/07.

de retrait ⁶ du certificat d'aptitude professionnelle pour les conducteurs et les convoyeurs, dès lors que l'article 16, § 3, 3., en projet, de la même loi (article 7 du projet) prévoit également une disposition expresse à cet égard.

11. L'article 5, f), du règlement (CE) n° 1255/97 du Conseil du 25 juin 1997 "concernant les critères communautaires requis aux points d'arrêt et adaptant le plan de marche visé à l'annexe de la directive 91/628/CEE" dispose que le propriétaire ou toute personne physique ou morale exploitant un point d'arrêt utilise du personnel qui possède les aptitudes, les connaissances et les capacités professionnelles appropriées et qui, à cette fin, dispose d'une formation spécifique acquise soit au sein de l'entreprise soit auprès d'un organisme de formation ou qui bénéficie d'une expérience pratique équivalente pour procéder à la manipulation des animaux concernés ainsi que pour donner les soins appropriés auxdits animaux en cas de nécessité.

Si l'intention qui préside à l'habilitation en projet est de créer un fondement juridique à la fixation des conditions démontrant qu'il est satisfait à la disposition réglementaire précitée, la mention du personnel des postes de contrôle, auquel le règlement n° 1/2005 précité ne s'applique pas, peut être maintenue. Toutefois, en ce qui concerne ce personnel, l'exposé des motifs devra alors faire référence à la disposition réglementaire précitée et non pas au règlement n° 1/2005.

Article 7

12. Selon le délégué, l'intention est de créer également un fondement juridique en vue de régler le certificat de compétence professionnelle pour le responsable du bien-être des animaux, visé à l'article 17, paragraphe 4, du règlement (CE) n° 1099/2009 du Conseil du 24 septembre 2009 "sur la protection des animaux au moment de leur mise à mort". Il faudra l'énoncer expressément.

13. Si l'intention est d'instaurer une redevance pour la participation à l'examen ou pour la délivrance du certificat de compétence, il convient également de l'énoncer expressément.

14. Les habilitations inscrites à l'article 16, § 3, 2. et 3., en projet, doivent évidemment être interprétées conformément aux règles répartitrices de compétence, de sorte qu'elles ne peuvent pas porter sur l'organisation d'examens et la délivrance de certificats par des organismes qui relèvent de la compétence des communautés.

⁶ En ce qui concerne la suspension et le retrait, on peut se référer à l'article 26, paragraphe 5, du règlement (CE) n° 1/2005 du Conseil du 22 décembre 2004 'relatif à la protection des animaux pendant le transport et les opérations annexes et modifiant les directives 64/432/CEE et 93/119/CE et le règlement (CE) n° 1255/97'.

schorsen en het intrekken⁶ van het getuigschrift van vakbekwaamheid voor bestuurders en verzorgers, nu in het ontworpen artikel 16, § 3, 3., van dezelfde wet (artikel 7 van het ontwerp) wat dat betreft ook in een uitdrukkelijke regeling wordt voorzien.

11. Artikel 5, f), van verordening (EG) Nr. 1255/97 van de Raad van 25 juni 1997 "betreffende de communautaire criteria voor controlepost(en) en tot aanpassing van het in Richtlijn 91/628/EEG bedoelde reisschema" bepaalt dat de eigenaar of de natuurlijke of rechtspersoon die een controlepost(en) exploiteert, personeel gebruikt dat over de nodige vaardigheden, kennis en beroepsbekwaamheid beschikt en daartoe binnen het bedrijf of bij een opleidingsinstelling een specifieke opleiding heeft gevolgd of over een gelijkwaardige beroepservaring beschikt om deze dieren te hanteren en ze zo nodig op passende wijze te verzorgen.

Indien aan de ontworpen machtiging de bedoeling voorligt om een rechtsgrond te creëren voor het bepalen van de voorwaarden waaruit moet blijken dat aan de voornoemde verordeningsbepaling voldaan is, kan de vermelding van het personeel van controleposten, waarop de voornoemde verordening 1/2005 niet van toepassing is, behouden blijven. In de memorie van toelichting moet dan wel, wat dat personeel betreft, worden verwezen naar de voornoemde verordeningsbepaling en niet naar verordening nr. 1/2005.

Artikel 7

12. Volgens de gemachtigde is het de bedoeling om ook een rechtsgrond te creëren voor het regelen van het getuigschrift van vakbekwaamheid voor de functionaris voor het dierenwelzijn als bedoeld in artikel 17, lid 4, van verordening (EG) nr. 1099/2009 van de Raad van 24 september 2009 "inzake de bescherming van dieren bij het doden". Dit dient uitdrukkelijk te worden bepaald.

13. Indien het de bedoeling is om een retributie in te voeren voor de deelname aan het examen of het afleveren van het getuigschrift voor vakbekwaamheid, dient dit eveneens uitdrukkelijk te worden bepaald.

14. De machtigingen opgenomen in het ontworpen artikel 16, § 3, 2. en 3., dienen uiteraard bevoegdheidsconform te worden begrepen, zodat ze geen betrekking kunnen hebben op examens die worden afgenomen en getuigschriften die worden toegekend door instellingen die onder de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen.

⁶ Wat de schorsing en de intrekking betreft, kan worden verwezen naar artikel 26, lid 5, van verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 'inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten en tot wijziging van de Richtlijnen 64/432/EEG en 93/119/EG en van Verordening (EG) nr. 1255/97'.

Article 8

15. Le délégué a fait parvenir une nouvelle version de l'article 21, en projet, de la loi du 14 août 1986, rédigée comme suit:

“Art. 21. § 1. Elke gebruiker is onderworpen aan een voorafgaandelijke erkenning door de minister bevoegd voor het Dierenwelzijn. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de voorwaarden van de in het eerste lid bedoelde erkenning, alsook de procedure voor het verlenen, het schorsen en het intrekken van de erkenning.

Hij kan daarenboven bijkomende voorwaarden voorschrijven met betrekking tot de bestemming van dieren eenmaal de dierproeven waarin deze dieren gebruikt werden, zijn beëindigd.

§ 2. De Koning bepaalt dat Ethische Commissies worden opgericht bij de gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en de opdrachten ervan. Deze Ethische Commissies worden door de Koning aangewezen als bevoegde instantie die de vergunning voor projecten verleent.

In dit verband legt de Koning voorwaarden en evaluatiecriteria vast waaraan een project moet voldoen alsook de procedures voor het maken van en het verlenen van de vergunning voor een project. De Koning bepaalt dat deze voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten.

De Koning legt ook de voorwaarden vast van de beoordeling na afloop van een project en die van de niet-technische samenvatting van een project.

De Koning bepaalt welke overheidsdienst de Ethische Commissies goedkeurt en controleert. De Koning bepaalt nadere regels met betrekking tot de goedkeuring en de controle van de Ethische Commissies.

§ 3. De Koning richt een instantie op, die ‘Dierenwelzijnsce’ wordt genoemd en die belast wordt met het dierenwelzijn bij fokkers, leveranciers en gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en opdrachten ervan”.

Le Conseil d'État, section de législation, a fait porter son examen sur ce nouveau texte.

16. À l'article 21, § 2, alinéa 2, en projet, il convient de prévoir expressément qu'aucun projet ne peut être exécuté sans autorisation préalable et qu'un projet ne peut être exécuté que si l'évaluation du projet est favorable, et ce en vue de la transposition de l'article 36 de la directive 2010/63/UE du Parlement européen et du Conseil du 22 septembre 2010 “relative à la protection des animaux utilisés à des fins scientifiques”. En outre, le Roi ne doit pas uniquement être habilité à fixer la procédure d'octroi de l'autorisation, mais également à modifier, renouveler ou retirer l'autorisation, et ce en vue de la transposition de l'article 44 de la même directive.

Artikel 8

15. De gemachtigde heeft een nieuwe tekst van het ontworpen artikel 21 van de wet van 14 augustus 1986 bezorgd, die luidt:

“Art. 21. § 1. Elke gebruiker is onderworpen aan een voorafgaandelijke erkenning door de minister bevoegd voor het Dierenwelzijn. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de voorwaarden van de in het eerste lid bedoelde erkenning, alsook de procedure voor het verlenen, het schorsen en het intrekken van de erkenning.

Hij kan daarenboven bijkomende voorwaarden voorschrijven met betrekking tot de bestemming van dieren eenmaal de dierproeven waarin deze dieren gebruikt werden, zijn beëindigd.

§ 2. De Koning bepaalt dat Ethische Commissies worden opgericht bij de gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en de opdrachten ervan. Deze Ethische Commissies worden door de Koning aangewezen als bevoegde instantie die de vergunning voor projecten verleent.

In dit verband legt de Koning voorwaarden en evaluatiecriteria vast waaraan een project moet voldoen alsook de procedures voor het maken van en het verlenen van de vergunning voor een project. De Koning bepaalt dat deze voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten.

De Koning legt ook de voorwaarden vast van de beoordeling na afloop van een project en die van de niet-technische samenvatting van een project.

De Koning bepaalt welke overheidsdienst de Ethische Commissies goedkeurt en controleert. De Koning bepaalt nadere regels met betrekking tot de goedkeuring en de controle van de Ethische Commissies.

§ 3. De Koning richt een instantie op, die ‘Dierenwelzijnsce’ wordt genoemd en die belast wordt met het dierenwelzijn bij fokkers, leveranciers en gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en opdrachten ervan.”

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft zich voor zijn onderzoek gebaseerd op deze nieuwe tekst.

16. In het ontworpen artikel 21, § 2, tweede lid, dient uitdrukkelijk te worden bepaald dat geen projecten mogen worden uitgevoerd zonder dat er vooraf een vergunning is voor verleend en dat een project alleen mag worden uitgevoerd indien de projectevaluatie gunstig is, dit ter omzetting van artikel 36 van richtlijn 2010/63/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2010 “betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt”. Tevens dient de Koning niet enkel te worden gemachtigd om de procedure te bepalen voor het verlenen van de vergunning maar ook voor het wijzigen, het vernieuwen en het intrekken van de vergunning, dit ter omzetting van artikel 44 van dezelfde richtlijn.

17. En ce qui concerne l'article 21, § 2, alinéa 2, en projet, il convient en outre de rappeler l'observation que le Conseil d'État, section de législation, a formulée dans l'avis 51.723/1/V à propos de l'article 21 actuel de la loi du 14 août 1986, plus particulièrement en matière de désignation des commissions d'éthique comme autorité compétente qui délivre l'autorisation pour les projets (observation 2.2.7):

“Aux termes de l'article 21, § 3, première phase, en projet, de la loi du 14 août 1986, le Roi peut déterminer la création de commissions d'éthique dans les laboratoires qui procèdent à des expériences sur animaux. L'article 21, § 4, première phase, en projet, de la même loi dispose que le Roi peut créer une instance qui favorise le bien-être des animaux dans les établissements où sont détenus ou utilisés des animaux d'expérience.

Les articles 26 et 27 de la directive font état d'une structure chargée du bien-être des animaux dont chaque éleveur, fournisseur et utilisateur doit se doter. Selon l'article 36 de la directive, c'est l'autorité compétente qui délivre une autorisation pour les projets. Selon le délégué, l'article 59, paragraphe 1, premier alinéa, de la directive, aux termes duquel chaque État membre désigne une ou plusieurs autorités compétentes pour la mise en œuvre de la directive, est transposé par la disposition relative aux commissions d'éthique.

Or, l'article 21, § 3, en projet, semble impliquer qu'une commission d'éthique sera créée dans chaque laboratoire.

Le Conseil d'État souhaite attirer l'attention sur le fait qu'il ne peut y avoir de confusion possible entre l'autorité compétente chargée de l'exécution et du contrôle du respect de la loi et des arrêtés d'exécution qui constituent la transposition de la directive, et qui ne peut évidemment pas être les commissions d'éthique créées au sein même des laboratoires, mais un service public ou un organisme. Il peut être inféré de la directive que les autorisations pour les projets doivent également être délivrées par une telle autorité. En effet, la directive ne connaît pas la notion de 'commissions d'éthique'.

C'est pourquoi, afin d'éviter toute équivoque et de mieux se conformer à la directive, il est recommandé d'omettre les commissions d'éthique du projet et de désigner un service public ou un organisme comme autorité compétente et autorité qui délivre l'autorisation pour des projets”⁷.

Article 10

18. Selon l'article 42/1, en projet, de la loi du 14 août 1986, le service compétent pour le bien-être animal, lorsqu'il constate une infraction à la loi du 14 août 1986, à ses arrêtés d'exécution ou aux règlements ou décisions européens, qui concerne des animaux vivants, peut sommer le contrevenant

⁷ Avis C.E. 51.723/1/V du 11 septembre 2012 sur un avant-projet de loi devenu la loi du 27 décembre 2012 'portant des dispositions diverses en matière de bien-être animal, Cites, santé des animaux et protection de la santé des consommateurs', Doc. parl., Chambre, 2012-13, n° 532512/001, 35-36.

17. Wat het ontworpen artikel 21, § 2, tweede lid, betreft, dient bovendien te worden herinnerd aan de opmerking die de Raad van State, afdeling Wetgeving, in advies 51.723/1/V heeft gemaakt over het huidige artikel 21 van de wet van 14 augustus 1986, meer bepaald inzake het aanwijzen van de ethische commissies als bevoegde instantie die de vergunning voor projecten verleent (opmerking 2.2.7):

“Luidens het ontworpen artikel 21, § 3, eerste zin, van de wet van 14 augustus 1986 kan de Koning bepalen dat ethische commissies worden opgericht bij de laboratoria die dierproeven uitvoeren. In het ontworpen artikel 21, § 4, eerste zin, van dezelfde wet wordt bepaald dat de Koning een instantie kan oprichten belast met het dierenwelzijn in instellingen waar proefdieren worden gehouden of gebruikt.

In de artikelen 26 en 27 van de richtlijn wordt gewag gemaakt van een instantie voor dierenwelzijn die elke fokker, leverancier en gebruiker moet instellen. Luidens artikel 36 van de richtlijn is het de bevoegde instantie die een vergunning verleent voor de projecten. Volgens de gemachtigde wordt artikel 59, lid 1, eerste alinea, van de richtlijn, naar luid waarvan elke lidstaat één of meer voor de uitvoering van de richtlijn bevoegde instanties aanwijst, omgezet door de bepaling aangaande de ethische commissies.

Het ontworpen artikel 21, § 3, lijkt echter te impliceren dat een ethische commissie bij elk laboratorium zal worden opgericht.

De Raad van State wenst erop te wijzen dat er geen verwarring mogelijk mag zijn tussen de bevoegde instantie die instaat voor de uitvoering en het toezicht op de naleving van de wet en de uitvoeringsbesluiten die de omzetting vormen van de richtlijn, en die uiteraard niet de ethische commissies kunnen zijn die bij de laboratoria zelf bestaan, maar een overheidsdienst of instelling. Uit de richtlijn kan worden afgeleid dat ook de vergunningen voor projecten door zo een instantie moeten worden verleend. De richtlijn kent immers niet de figuur van 'ethische commissies'.

Om verwarring te vermijden en om meer in overeenstemming te zijn met de richtlijn, verdient het daarom aanbeveling de ethische commissies uit het ontwerp weg te laten en een overheidsdienst of een instelling aan te wijzen als de bevoegde instantie en als instantie die de vergunning voor projecten verleent.”⁷

Artikel 10

18. Luidens het ontworpen artikel 42/1 van de wet van 14 augustus 1986 kan de dienst bevoegd voor het dierenwelzijn bij het vaststellen van een inbreuk op de wet van 14 augustus 1986, uitvoeringsbesluiten ervan of Europese verordeningen of beschikkingen/besluiten, waarbij levende dieren worden

⁷ Adv.RvS 51.723/1/V van 11 september 2012 dat heeft geleid tot de wet van 27 december 2012 'houdende diverse bepalingen inzake dierenwelzijn, CITES, diergezondheid en bescherming van de gezondheid van de gebruikers', Parl.St. Kamer 2012-13, nr. 532512/001, 35-36.

de prendre des mesures dans un délai déterminé pour mettre fin à l'infraction. Si le contrevenant reste en défaut, un nouveau délai est imposé pour mettre fin à l'infraction, sous peine d'une astreinte de 50 à 500 euros par jour de retard, avec un maximum de 10 000 euros. L'imposition et le paiement ou non d'une astreinte n'affecte en rien l'action publique.

18.1. Tout d'abord, cette disposition paraît impliquer que c'est l'administration qui inflige l'astreinte et non pas un juge. À cet égard, on peut se référer *mutatis mutandis* à l'observation ci-après que le Conseil d'État a formulée le 4 novembre 2008 dans l'avis 45.217/3 sur le projet devenu le décret du 13 mars 2009 sur les soins et le logement:

(traduction) "Selon l'article 75 du projet, il peut être procédé dans certains cas à la 'fermeture effective' de certaines structures de soins aux personnes âgées, si elles continuent à être exploitées après que le Gouvernement flamand a ordonné la fermeture ou après que la fermeture est entrée en vigueur de plein droit. La 'fermeture effective' implique que la cessation des activités et, le cas échéant, l'évacuation des bâtiments sont ordonnées par le bourgmestre et que les bâtiments sont mis sous scellés.

La décision de procéder à la fermeture est contraignante à l'égard de l'intéressé.

Cet acte administratif bénéficie en outre du "privilège du préalable" en vertu duquel il est applicable aussi longtemps qu'il n'a pas lui-même été annulé ou retiré, qu'il soit entaché d'irrégularité ou non ⁸.

La circonstance qu'une décision administrative unilatérale oblige le citoyen ne signifie pas pour autant que l'administration puisse procéder elle-même à une exécution forcée sans en référer au juge ⁹. Au contraire, l'administration n'y est pas autorisée "à défaut de texte légal l'y habilitant et en l'absence de circonstances particulières nécessitant une intervention urgente en vue d'éviter une atteinte grave à l'ordre public" ¹⁰.

La disposition en projet vise à conférer à une autorité administrative, en l'espèce le bourgmestre, le pouvoir de permettre l'exécution d'office d'une décision administrative déterminée. Il serait ainsi dérogé à la règle selon laquelle l'autorité doit préalablement s'adresser au juge pour pouvoir procéder à l'exécution forcée.

La décision visant à conférer ce pouvoir est une décision d'opportunité. Il incombe plus particulièrement au législateur

aangetroffen, de overtreder aanmanen om binnen een gestelde termijn maatregelen te nemen om een einde te stellen aan de overtreding. Indien de overtreder in gebreke blijft, wordt een nieuwe termijn opgelegd om een einde te stellen aan de overtreding, op straffe van een dwangsom tussen 50 euro en 500 euro per dag vertraging met een maximum van 10 000 euro. Het opleggen en het al dan niet betalen van de dwangsom laat de strafvordering onverlet.

18.1. Deze bepaling lijkt vooreerst te impliceren dat de administratie de dwangsom oplegt en niet een rechter. In dat verband kan *mutatis mutandis* worden verwezen naar de hiernavolgende opmerking uit advies 45.217/3 van de Raad van State van 4 november 2008, over het ontwerp dat heeft geleid tot het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009:

"Luidens artikel 75 van het ontwerp kan in bepaalde gevallen worden overgegaan tot de 'effectieve sluiting' van bepaalde ouderenvoorzieningen, indien zij verder worden geëxploiteerd nadat de Vlaamse Regering de sluiting heeft bevolen of nadat de sluiting van rechtswege is ingetreden. De 'effectieve sluiting' houdt in dat de stopzetting van de activiteiten en eventueel de ontruiming van de gebouwen wordt bevolen door de burgemeester en dat de gebouwen worden verzegeld.

De beslissing om tot sluiting over te gaan is bindend voor de betrokkene.

Die bestuurshandeling geniet bovendien het "*privilège du préalable*", krachtens hetwelk ze uitvoerbaar is zolang ze zelf niet vernietigd of ingetrokken is, ongeacht of ze regelmatig dan wel onregelmatig is⁸.

Dat een eenzijdige bestuurshandeling de burger bindt, betekent nog niet dat de administratie zelf tot gedwongen uitvoering kan overgaan, zonder zich daarvoor tot de rechter te wenden⁹. Integendeel, de administratie is daartoe niet gerechtigd, "wanneer geen wettekst haar daartoe machtigt en er geen bijzondere omstandigheden zijn die een dringend ingrijpen noodzakelijk maken, ten einde een ernstige verstoring van de openbare orde te voorkomen"¹⁰.

De ontworpen bepaling strekt ertoe aan een bestuurlijke overheid, te dezen de burgemeester, de bevoegdheid te verlenen om de ambtshalve tenuitvoerlegging van een bepaalde overheidsbeslissing mogelijk te maken. Aldus zou worden afgeweken van de regel dat de overheid zich vooraf tot de rechter moet wenden om dwang te mogen uitoefenen.

De beslissing om die bevoegdheid te verlenen is een beleidsbeslissing. Het staat meer bepaald aan de decreetgever

⁸ Note 39 de l'avis 45.217/3: C.E., n° 49.811, 21 octobre 1994, Legrand.

⁹ Note 40 de l'avis 45.217/3: A. Mast, J. Dujardin, M. Van Damme et J. Van De Lanotte, *Overzicht van het Belgisch Administratief recht*, Malines, 2006, 17e édition, pp. 7-8, n° 9.

¹⁰ Note 41 de l'avis 45.217/3: Cass., 20 janvier 1994, Arr. Cass., 1994, I, pp. 79-80, n° 35, avec note; Rev. dr. commun, 1994-95, 232, avec note de M. NIHOUL.

⁸ Voetnoot 39 uit advies 45.217/3: R.v.St., nr. 49.811, 21 oktober 1994, Legrand.

⁹ Voetnoot 40 uit advies 45.217/3: A. Mast, J. Dujardin, M. Van Damme en J. Van De Lanotte, *Overzicht van het Belgisch Administratief recht*, Mechelen, 2006, 17de uitgave, p. 7-8, nr. 9.

¹⁰ Voetnoot 41 uit advies 45.217/3: Cass., 20 januari 1994, Arr. Cass., 1994, I, p. 79-80, nr. 35, met noot; Rev. dr. commun, 1994-95, 232, met noot van M. Nihoul.

décretal d'apprécier s'il existe des motifs suffisamment graves justifiant de déroger au principe selon lequel personne, y compris l'autorité, ne peut se faire justice à soi-même¹¹. Le Conseil d'État ne peut que souligner que le principe précité est essentiel dans un État de droit et que le législateur décretaal ne peut s'en écarter qu'avec la plus grande prudence¹².

18.2. Dans bon nombre de cas, il peut y avoir des interférences entre l'astreinte instaurée par l'article 42/1, en projet, l'action "publique", y compris sans doute les mesures pénales existantes (articles 35 à 41 de la loi du 14 août 1986), et les mesures administratives existantes (articles 41*bis* et 42 de la même loi). Ainsi, il est possible qu'une infraction fasse l'objet d'une contestation en cours, dans laquelle le contrevenant conteste que les faits constituent une infraction. La question se pose alors de savoir ce qu'il y a lieu de faire si le service a envoyé entre-temps une sommation suivie d'une astreinte et que, par la suite, dans le cadre de la contestation en cours, le juge arrive à la conclusion que les faits ne constituent en effet pas une infraction.

Eu égard à telles interférences, le législateur serait bien avisé d'organiser de manière cohérente les différentes possibilités de réaction aux infractions et de préciser leur corrélation.

De manière plus générale, il faut en outre constater que l'imposition d'une astreinte revêt plutôt un caractère préventif et répressif ou contraignant qu'un caractère de mesure de sécurité. Par conséquent, la qualification en droit interne "d'astreinte" n'empêche pas que la mesure visée puisse néanmoins être qualifiée de sanction ou de poursuite pénale, également en raison du montant maximum relativement élevé de l'astreinte réglée dans le projet. Dans ce cas, un certain nombre de dispositions juridictionnelles protectrices pourraient s'appliquer, tels le droit d'accès à un juge disposant d'un pouvoir d'appréciation de pleine juridiction (article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme – ci-après: CEDH) et le principe *non bis in idem* (article 4 du Protocole n° 7 à la CEDH; article 14, paragraphe 7, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques; article 50 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne). En ce qui concerne ce dernier principe, s'il n'est pas nécessairement interdit que la législation puisse prévoir plusieurs systèmes de sanction, le juge doit toutefois vérifier, lors de leur application, si une "peine" n'a pas déjà été infligée pour les mêmes faits. Par même fait, on entend des infractions s'inscrivant dans une unité de temps et de lieu suffisante¹³; pour apprécier si tel est le cas, on ne peut se fonder sur les seules dispositions légales: dans chaque cas, la mesure dans laquelle le comportement

om te oordelen of er voldoende zwaarwichtige redenen zijn die verantwoorden dat er afgeweken wordt van het beginsel dat niemand, ook de overheid niet, zichzelf recht doet¹¹. De Raad van State kan er alleen maar op wijzen dat het voornoemde beginsel essentieel is in een rechtsstaat, en dat de decreetgever daaraan slechts met de grootste omzichtigheid mag toornen.¹²

18.2. In vele gevallen is er interferentie mogelijk tussen de dwangsom die wordt ingevoerd bij het ontworpen artikel 42/1, de "publieke" vordering, waaronder wellicht de bestaande strafrechtelijke maatregelen worden begrepen (artikelen 35 tot 41 van de wet van 14 augustus 1986), en de bestaande administratieve maatregelen (artikelen 41*bis* en 42 van dezelfde wet). Zo is het mogelijk dat er een betwisting lopende is over een inbreuk, waarbij de overtreder betwist dat de feiten een inbreuk vormen. Vraag is dan wat er moet gebeuren indien de dienst inmiddels een aanmaning heeft verstuurd gevolgd door het opleggen van een dwangsom, en nadien in het kader van de lopende betwisting de rechter tot het besluit komt dat de feiten inderdaad geen inbreuk vormen.

Gelet op dergelijke interferenties, doet de wetgever er goed aan om de diverse reactiemogelijkheden op inbreuken op een coherente manier te organiseren en de onderlinge verhouding te verduidelijken.

Meer in het algemeen moet bovendien worden vastgesteld dat het opleggen van een dwangsom een preventief en repressief of dwingend karakter heeft, eerder dan het karakter van een veiligheidsmaatregel. Gelet daarop, belet de intern-rechtelijke kwalificatie als "dwangsom" niet dat de bedoelde maatregel toch als een sanctie of een strafvervolgung zou kunnen worden gekwalificeerd, ook wegens het relatief aanzienlijke maximumbedrag van de in het ontwerp geregelde dwangsom. In dat geval zou een aantal rechtsbeschermende bepalingen van toepassing kunnen worden, zoals het recht op toegang tot een rechter die beschikt over een beoordelingsbevoegdheid met volle rechtsmacht (artikel 6 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens – hierna: EVRM) en het beginsel *non bis in idem* (artikel 4 van het Zevende Protocol bij het EVRM; artikel 14, lid 7, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten; artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie). Wat dit laatste beginsel betreft, belet zulks niet noodzakelijk dat verscheidene sanctiesystemen in de wetgeving zouden worden bepaald, maar moet de rechter bij de toepassing daarvan wel nagaan of niet reeds een 'straf' is opgelegd voor dezelfde feiten. Hetzelfde feit is te begrijpen als strafbare feiten met een voldoende ruimtelijke en temporele eenheid¹³; de beoordeling of dit het geval is, kan niet louter op basis van

¹¹ Note 42 de l'avis 45.217/3: Voir A. VANWELKENHUYZEN, "La maxime "Nul ne peut se faire justice à soi-même", ses limites et ses sanctions en droit public belge", Rev. adm., 1967, (173), 179. Comp. M.-A. FLAMME, Droit administratif, Bruxelles, 1989, I, p. 20, n° 9.

¹² Avis C.E. 45.217/3 du 4 novembre 2008 sur un avant-projet de décret devenu le décret du 13 mars 2009 sur les soins et le logement, Doc. Parl., Parl. fl., 2008-09, n° 1975/001, p. 154-155.

¹³ Voir C.E.D.H., 10 février 2009, Zolotoukhine c. Russie, § 92; C.E.D.H., 16 juin 2009, Ruotsalainen c. Finlande, § 53; C.E.D.H., 25 juin 2009, Maresti c. Croatie, § 63; C.E.D.H., 14 janvier 2010, Tsonyo Tsonev c. Bulgarie, § 52.

¹¹ Voetnoot 42 uit advies 45.217/3: Rdpl. A. Vanwelkenhuyzen, "La maxime "Nul ne peut se faire justice à soi-même", ses limites et ses sanctions en droit public belge", Rev. adm., 1967, (173), 179. Vgl. M.-A. Flamme, Droit administratif, Brussel, 1989, I, p. 20, nr. 9.

¹² Adv.RvS 45.217/3 van 4 november 2008 dat heeft geleid tot het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, Parl.St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1975/001, 154-155.

¹³ Zie EHRM 10 februari 2009, Zolotoukhine t/ Rusland, § 92; EHRM 16 juni 2009, Ruotsalainen t/ Finland, § 53; EHRM 25 juni 2009, Maresti t/ Kroatië, § 63; EHRM 14 januari 2010, Tsonyo Tsonev t/ Bulgarije, § 52.

fautif présente ou non les mêmes caractéristiques essentielles doit faire l'objet d'une appréciation de fait distincte.

Par conséquent, l'article 42/1, alinéa 3, en projet — dans la mesure où il en résulterait que la demande d'astreinte et l'action publique sont cumulables sans restriction — pose problème si l'astreinte — au regard de la qualification autonome de la notion contenue dans les dispositions conventionnelles précitées — devait être considérée comme une peine.

19. À la question de l'auditeur-rapporteur de savoir s'il ne faut pas prévoir l'audition préalable de la personne qui se voit imposer une astreinte, le délégué a déclaré ce qui suit:

“Het principe is dat de hoorplicht van toepassing is wanneer een individuele bestuurshandeling genomen wordt, die de belangen van de betrokkene ernstig aantast en die genomen wordt wegens de gedraging van de betrokkene.

Uitzonderingen hierop zijn enkel de hoogdringendheid (gelet op de uiterst dringende noodzaak, is het onmogelijk om de betrokkene te horen — men moet dan wel, van zodra de beslissing genomen is, onmiddellijk het nodige doen om met eerbiediging van de hoorplicht de genomen beslissing te heroverwegen) en de situatie waarin de overheid een gebonden bevoegdheid heeft en de maatregel genomen wordt op grond van een gegeven dat voor directe, eenvoudige constatering door de overheid vatbaar is.

Een procedure in deze zin kan uitgewerkt worden in een uitvoeringsbesluit”.

Il est recommandé de compléter l'habilitation conférée au Roi en vue de fixer les modalités de paiement par une habilitation permettant de régler la procédure en matière d'astreinte, qui intégrerait alors la condition de l'audition préalable de l'intéressé.

CHAPITRE 2

CITES

Modification de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979

Article 12

20. Selon l'exposé des motifs, l'article 12 vise à préciser que l'audition est une mesure de recherche et de constatation d'infractions que les personnes visées à l'article 7 de la loi du 28 juillet 1981 peuvent prendre. Il fait référence à cet égard à l'article 34, § 2, de la loi du 14 août 1986 et à l'article 20, alinéa 6, de la loi du 24 mars 1987 relative à la santé des

de wettelijke bepalingen gebeuren: in elke casus moet een feitelijke en afzonderlijke beoordeling worden gemaakt van de mate waarin het verwijtbare gedrag al dan niet tot dezelfde essentie is terug te brengen.

Gelet hierop, is het ontworpen artikel 42/1, derde lid — indien dat zou inhouden dat de vordering tot het opleggen van een dwangsom en de strafvordering onbeperkt cumuleerbaar zijn — problematisch indien de dwangsom — onder de autonome begripskwalificatie van de genoemde verdragsbepalingen — als een straf zou worden beschouwd.

19. Door de auditeur-verslaggever gevraagd of niet moet worden voorzien in het vooraf horen van de persoon aan wie een dwangsom wordt opgelegd, heeft de gemachtigde het volgende verklaard:

“Het principe is dat de hoorplicht van toepassing is wanneer een individuele bestuurshandeling genomen wordt, die de belangen van de betrokkene ernstig aantast en die genomen wordt wegens de gedraging van de betrokkene.

Uitzonderingen hierop zijn enkel de hoogdringendheid (gelet op de uiterst dringende noodzaak, is het onmogelijk om de betrokkene te horen — men moet dan wel, van zodra de beslissing genomen is, onmiddellijk het nodige doen om met eerbiediging van de hoorplicht de genomen beslissing te heroverwegen) en de situatie waarin de overheid een gebonden bevoegdheid heeft en de maatregel genomen wordt op grond van een gegeven dat voor directe, eenvoudige constatering door de overheid vatbaar is.

Een procedure in deze zin kan uitgewerkt worden in een uitvoeringsbesluit.”

De machtiging aan de Koning om de nadere regels betreffende de betaling vast te leggen, wordt best aangevuld met een machtiging om de procedure voor het opleggen van een dwangsom te regelen, waarin dan de voorwaarde wordt opgenomen dat de betrokkene vooraf wordt gehoord.

HOOFDSTUK 2

CITES

Wijziging van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantesoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979

Artikel 12

20. Volgens de memorie van toelichting strekt artikel 12 ertoe te verduidelijken dat het verhoor een maatregel van opsporing en vaststelling van overtredingen is die de in artikel 7 van de wet van 28 juli 1981 bedoelde personen kunnen nemen. Daarbij wordt verwezen naar artikel 34, § 2, van de wet van 14 augustus 1986 en artikel 20, zesde lid, van de

animaux qui prévoient expressément que l'audition est une mesure de recherche et de constatation.

Toutefois, la modification en projet de l'article 7 précité est limitée à l'audition du contrevenant, à l'inverse des dispositions légales précitées, qui font également état de "toute autre audition utile".

Le délégué a confirmé que l'intention est effectivement de prévoir la possibilité de toute autre audition utile. Dans ce cas, à l'instar des dispositions légales précitées, il convient de rédiger la modification en projet comme suit:

"notamment en procédant à l'audition du contrevenant et à toute autre audition utile".

CHAPITRE 3

Santé des animaux

Section 1ère

Modification de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-adrénérgique ou à effet stimulateur de production chez les animaux

Article 13

21. Interrogé sur la question de savoir si la disposition en projet ne concerne que les substances visées à l'article 3, § 3, de la loi du 15 juillet 1985 "relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-adrénérgique ou à effet stimulateur de production chez les animaux", et ne comporte dès lors qu'une dérogation à ce paragraphe, le délégué a répondu ce qui suit:

"In het kader van eventuele toekomstige klinische dierproeven met het oog op het bekomen van een registratie van een geneesmiddel zouden de regels ook moeten gelden voor de "niet geregistreerde diergeneesmiddelen die stoffen ...", vermeld in § 1. De overige producten vermeld in deze paragraaf zijn verboden door RL 96/22. Het lijkt ons dan inderdaad aangewezen om de regels ook te laten gelden voor artikel 3, § 1".

Le membre de phrase "En dérogation à l'article 3, § 3" doit être adapté compte tenu de cette réponse.

22. À l'instar du texte français, on écrira, dans le texte néerlandais de la phrase introductive de la disposition en projet, "geneesmiddelen" au lieu de "middelen".

23. Selon le délégué on entend par "une autorisation d'utilisation dans le cadre d'un enregistrement auprès de l'Agence européenne des médicaments", au premier tiret de la disposition en projet, une autorisation de mise sur le marché délivrée sur la base du règlement (CE) n° 726/2004 du Parlement européen et du Conseil du 31 mars 2004 "établissant des

dierengezondheidswet van 24 maart 1987, waarin uitdrukkelijk is voorzien dat het verhoor een maatregel van opsporing en vaststelling is.

De ontworpen wijziging van voornoemd artikel 7 is evenwel beperkt tot het verhoor van de overtreder, in tegenstelling tot de voornoemde wetsbepalingen, waarin eveneens gewag wordt gemaakt van "elk ander nuttig verhoor".

De gemachtigde heeft bevestigd dat het wel degelijk de bedoeling is om te voorzien in de mogelijkheid van elk ander nuttig verhoor. In dat geval dient de ontworpen wijziging naar het voorbeeld van de voornoemde wetsbepalingen te worden geredigeerd als volgt:

"onder andere door over te gaan tot het verhoor van de overtreder en tot elk ander nuttig verhoor".

HOOFDSTUK 3

Dier, Plant en Voeding (lees: Dierengezondheid)

Afdeling 1

Wijziging van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking

Artikel 13

21. Gevraagd of de ontworpen bepaling enkel betrekking heeft op stoffen bedoeld in artikel 3, § 3, van de wet van 15 juli 1985 "betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking", en dus enkel een afwijking inhoudt van die paragraaf, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

"In het kader van eventuele toekomstige klinische dierproeven met het oog op het bekomen van een registratie van een geneesmiddel zouden de regels ook moeten gelden voor de "niet geregistreerde diergeneesmiddelen die stoffen ...", vermeld in § 1. De overige producten vermeld in deze paragraaf zijn verboden door RL 96/22. Het lijkt ons dan inderdaad aangewezen om de regels ook te laten gelden voor artikel 3, § 1."

De zinsnede "In afwijking van artikel 3, § 3" dient in het licht van dit antwoord te worden aangepast.

22. In de Nederlandse tekst van de inleidende zin van de ontworpen bepaling schrijft men, zoals in de Franse tekst, "geneesmiddelen" in plaats van "middelen".

23. Volgens de gemachtigde wordt in het eerste streepje van de ontworpen bepaling onder "een gebruikstoelating in het kader van een registratie bij het Europees Geneesmiddelenagentschap" een vergunning voor het in de handel brengen toegekend op grond van verordening (EG) Nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad van

procédures communautaires pour l'autorisation et la surveillance en ce qui concerne les médicaments à usage humain et à usage vétérinaire, et instituant une Agence européenne des médicaments”.

Il convient dès lors d'utiliser la définition “autorisation de mise sur le marché” dans la disposition concernée et il y a lieu, en outre, de faire référence au règlement précité.

24. Selon le délégué, il faut préciser au deuxième tiret de la disposition en projet qu'il s'agit d'une “autorisation d'utilisation pour des essais cliniques”.

Section 2

Modification de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses

Article 14

25. Il peut se déduire de l'intitulé de la section 2 et de l'exposé des motifs que l'intention est de modifier l'article 225 de la loi du 12 août 2000 “portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses”. Toutefois, l'article 14 est rédigé comme une disposition autonome. Le délégué a confirmé que la disposition en projet doit en effet se concevoir comme un nouveau paragraphe de l'article 225 précité.

Il convient dès lors d'intégrer d'abord la disposition existante de l'article 225 dans un paragraphe 1er et d'insérer ensuite la disposition en projet sous la forme d'un paragraphe 2 dans cet article.

26. Selon l'alinéa 1er de la disposition en projet, la contribution est destinée à financer les missions de l'administration résultant de l'application de la loi du 25 mars 1964 ‘sur les médicaments’ et des arrêtés pris en exécution de celle-ci.

La contribution qui est instaurée ne constitue pas la rémunération de prestations accomplies par l'administration en faveur du redevable, considéré individuellement, mais elle est affectée au financement de missions exercées au profit de la communauté. Il s'agit par conséquent d'un impôt. Cette qualification n'est pas remise en cause par la circonstance que le prélèvement sert à réaliser des objectifs spécifiques¹⁴.

L'exposé des motifs mentionne notamment la quote-part de l'Agence fédérale des médicaments et des produits de santé (ci-après: AFMPS) dans les frais de fonctionnement de AMCRA ASBL. Cette association est financée par l'AFMPS sur la base de l'arrêté royal du 16 janvier 2012 “déterminant les conditions dans lesquelles certaines tâches relevant de la compétence de l'Agence fédérale pour la Sécurité de la chaîne alimentaire en matière de gestion et de diffusion de l'information peuvent être confiées à des personnes physiques

¹⁴ Voir e.a. Cour constitutionnelle, 21 février 2008, n° 32/2007, B.6; Cour constitutionnelle, 17 octobre 2007, n° 131/2007, B.3.

31 maart 2004 “tot vaststelling van communautaire procedures voor het verlenen van vergunningen en het toezicht op geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik en tot oprichting van een Europees Geneesmiddelenbureau” verstaan.

Gelet hierop dient in de betrokken bepaling de omschrijving “vergunning voor het in de handel brengen” te worden gebruikt en dient bovendien te worden verwezen naar de genoemde verordening.

24. In het tweede streepje van de ontworpen bepaling moet volgens de gemachtigde worden gepreciseerd dat het gaat om een “gebruikstoelating voor klinische proeven”.

Afdeling 2

Wijziging van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen

Artikel 14

25. Uit het opschrift van afdeling 2 en de memorie van toelichting kan worden afgeleid dat het de bedoeling is om artikel 225 van de wet van 12 augustus 2000 “houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen” te wijzigen. Artikel 14 is evenwel geredigeerd als een autonome bepaling. De gemachtigde heeft bevestigd dat de ontworpen bepaling inderdaad is op te vatten als een nieuwe paragraaf van voornoemd artikel 225.

De bestaande bepaling van artikel 225 dient dan eerst in een paragraaf 1 te worden ondergebracht en de ontworpen bepaling dient vervolgens als een paragraaf 2 te worden ingevoegd in dat artikel.

26. Luidens het eerste lid van de ontworpen bepaling is de bijdrage bedoeld om de opdrachten van de administratie voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 25 maart 1964 ‘op de geneesmiddelen’ en van de ter uitvoering ervan genomen besluiten te financieren.

De bijdrage die wordt ingesteld is geen vergoeding voor prestaties die de administratie levert aan de heffingsplichtige, individueel beschouwd, maar de bijdrage wordt aangewend voor de financiering van taken die worden uitgeoefend ten voordele van de gemeenschap. Het gaat bijgevolg om een belasting. Hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat de heffing wordt bestemd voor welbepaalde uitgaven.¹⁴

In de memorie van toelichting wordt onder meer gewag gemaakt van het aandeel dat het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (hierna: FAGG) draagt in de werkingskosten van AMCRA vzw. Deze vereniging wordt gefinancierd door het FAGG op grond van het koninklijk besluit van 16 januari 2012 “tot vaststelling van de voorwaarden waaronder bepaalde taken op het vlak van beheer en verspreiding van informatie die tot de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de

¹⁴ Zie o.m. Grondwettelijk Hof 21 februari 2008, nr. 32/2007, B.6; Grondwettelijk Hof 17 oktober 2007, nr. 131/2007, B.3.

ou morales de droit public ou de droit privé”, pris en exécution de la loi du 4 février 2000 “relative à la création de l’Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire”.

Si l’intention est effectivement de financer avec l’impôt également des missions de l’AFMPS autres que celles résultant de la loi du 25 mars 1964, il convient de compléter la définition “pour financer les missions de l’administration résultant de l’application de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments et des arrêtés pris en exécution de celle-ci”.

Le greffier,

Greet VERBERCKMOES

Le président,

Jan SMETS

Voedselketen behoren aan natuurlijke of publiek- of privaatrechtelijke personen kunnen worden toevertrouwd”, genomen in uitvoering van de wet van 4 februari 2000 “houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen”.

Indien het wel degelijk de bedoeling is om met de belasting ook andere opdrachten van het FAGG dan die welke voortvloeien uit de wet van 25 maart 1964 te financieren, dient de omschrijving “om de opdrachten van de administratie voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen en van de ter uitvoering ervan genomen besluiten te financieren” te worden aangevuld.

De griffier,

Greet VERBERCKMOES

De voorzitter,

Jan SMETS

PROJET DE LOI

PHILIPPE, ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Vu les lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, l'article 3, §§ 1er et 2;

Vu l'avis 53.846/1/V du Conseil d'État, donné le 23 septembre 2013;

Sur la proposition de la ministre de la Santé Publique,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

La ministre de la Santé Publique est chargée de présenter en notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER**Dispositions préliminaires****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Bien-être des animaux****Modification de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux****Art. 2**

Dans l'article 3*bis*, § 2, de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, modifié dernièrement par la loi du 6 mai 2009, le 7° est abrogé.

Art. 3

Dans l'article 6, § 2, de la même loi, inséré par la loi du 4 mai 1995, les mots "cirques, expositions itinérantes," sont abrogés.

WETSONTWERP

FILIP, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, artikel 3, §§ 1 en 2;

Gelet op het advies 53.846/1/V van de Raad van State, gegeven op 23 september 2013;

Op de voordracht van de minister van Volksgezondheid,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Volksgezondheid is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

HOOFDSTUK 1**Inleidende bepalingen****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Dierenwelzijn****Wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren****Art. 2**

In artikel 3*bis*, § 2, van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, laatst gewijzigd bij de wet van 6 mei 2009, wordt de bepaling onder 7° opgeheven.

Art. 3

In artikel 6, § 2, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1995, worden de woorden "in circussen, rondreizende tentoonstellingen," opgeheven.

Art. 4

Dans la même loi, il est inséré un article 6/1 rédigé comme suit:

“Art. 6/1. § 1. En dérogation à l’article 3*bis*, la détention et l’utilisation d’animaux dans les cirques et les expositions itinérantes sont interdites.

§ 2. Le Roi fixe la liste des animaux domestiques qui, en dérogation au paragraphe 1er, peuvent être détenus et utilisés dans les cirques et les expositions itinérantes. Il fixe les conditions pour la préservation du bien-être de ces animaux. Ces conditions portent sur les exigences administratives et techniques concernant l’identification des animaux et de leurs propriétaires, la guidance vétérinaire, les soins, l’hébergement, le transport et le statut vaccinal des animaux, la manipulation des animaux, le nombre et la compétence du personnel et les emplacements.”.

Art. 5

Dans la même loi il est inséré un article 12/1 rédigé comme suit:

“Art. 12/1. Le Roi peut imposer des conditions aux personnes et aux associations qui introduisent des animaux en provenance de l’étranger en vue de leur adoption.

Ces conditions ont pour but d’assurer le bien-être des animaux et se rapportent aux conditions de détention dans le pays d’origine, l’âge, la stérilisation, le traitement contre des maladies, le comportement, l’identification, les informations aux adoptants et le transport.”.

Art. 6

À l’article 13, § 1er de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° le 6. est remplacé par ce qui suit:

“6. la compétence des chauffeurs et convoyeurs et du personnel qui manipule des animaux dans les centres de rassemblement, des postes de contrôle ou chez des transporteurs, l’organisation d’une formation pour ces personnes et les enseignants qui peuvent dispenser cette formation.”.

2° le paragraphe 1er est complété par le 8, rédigé comme suit:

Art. 4

In dezelfde wet wordt een artikel 6/1 ingevoerd, luidende:

“Art. 6/1. § 1. In afwijking van artikel 3*bis* zijn het houden en het gebruik van dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen verboden.

§ 2. De Koning stelt de lijst vast van gedomesticeerde dieren die, in afwijking van paragraaf 1, gehouden en gebruikt kunnen worden in circussen en rondreizende tentoonstellingen. Hij bepaalt de voorwaarden voor de vrijwaring van het welzijn van deze dieren. Deze voorwaarden hebben betrekking op de administratieve en technische voorwaarden aangaande de identificatie van de dieren en hun eigenaar, de diergeneeskundige begeleiding, de verzorging, de huisvesting, het vervoer en de vaccinatiestatus van de dieren, de omgang met de dieren, het aantal en de bekwaamheid van het personeel en de standplaatsen.”.

Art. 5

In dezelfde wet wordt een artikel 12/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 12/1. De Koning kan voorwaarden opleggen aan personen en verenigingen die dieren bestemd voor adoptie aanvoeren vanuit het buitenland.

Deze voorwaarden hebben tot doel het welzijn van de dieren te garanderen en hebben betrekking op de huisvestingsvoorwaarden in het land van oorsprong, de leeftijd, de sterilisatie, de behandeling tegen ziekten, het gedrag, de identificatie, de informatie aan de adoptanten en het vervoer.”.

Art. 6

In artikel 13, § 1 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de bepaling onder 6. wordt vervangen als volgt:

“6. de bekwaamheid van bestuurders en verzorgers en van het personeel dat in verzamelcentra, controleposten of bij vervoerders omgaat met dieren, het organiseren van een opleiding voor deze personen en de lesgevers die deze opleiding mogen verstrekken.”.

2° paragraaf 1 wordt aangevuld met de bepaling onder 8, luidende:

“8. la délivrance, la suspension et le retrait du certificat de compétence des conducteurs et convoyeurs.”.

Art. 7

L'article 16 de la même loi est complété par un paragraphe 3, rédigé comme suit:

“§ 3. Le Roi peut fixer des conditions en ce qui concerne:

1. la formation du fonctionnaire pour le bien-être animal et du personnel travaillant dans les abattoirs et des personnes participant à la mise à mort des animaux à fourrure, et l'organisation de cette formation;

2. l'organisation d'examens relatifs à la compétence requise des personnes mentionnées au point 1;

3. la délivrance, la suspension et le retrait des certificats de compétence provisoires et définitifs aux personnes mentionnées au point 1;

4. la construction, l'aménagement et l'équipement des abattoirs.”.

Art. 8

L'article 21 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 21. § 1er. Chaque utilisateur est soumis à l'octroi d'un agrément préalable par le ministre qui a le Bien-être des Animaux dans ses attributions. Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les conditions de l'agrément visé à l'alinéa 1er ainsi que la procédure d'octroi, de suspension et de retrait de l'agrément.

Il peut en outre prescrire des conditions complémentaires relatives à la destination des animaux une fois terminées les expériences sur animaux dans lesquelles les animaux ont été utilisés.

§ 2. Des Commissions d'éthique sont créées chez les utilisateurs. Le Roi détermine la composition, le fonctionnement et les missions de ces Commissions d'éthique.

Les Commissions d'éthique sont approuvées et contrôlées par le Service chargé du bien-être animal. Le Roi fixe les règles pour l'approbation et le contrôle des Commissions d'éthique.

“8. het afleveren, schorsen en intrekken van het getuigschrift van vakbekwaamheid voor bestuurders en verzorgers.”.

Art. 7

Artikel 16 van dezelfde wet wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. De Koning kan voorwaarden vaststellen aan:

1. de opleiding van de functionaris voor het dierenwelzijn en het personeel werkzaam in de slachthuizen en van personen betrokken bij het doden van pelsdieren, en de organisatie van deze opleiding;

2. het organiseren van examens over de vereiste vakbekwaamheid van de in punt 1 genoemde personen;

3. het afleveren, schorsen en intrekken van voorlopige en definitieve getuigschriften van vakbekwaamheid aan de in punt 1 genoemde personen;

4. de bouw, inrichting en uitrusting van slachthuizen.”.

Art. 8

Artikel 21 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 21. § 1. Elke gebruiker is onderworpen aan een voorafgaandelijke erkenning door de minister bevoegd voor het Dierenwelzijn. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de voorwaarden van de in het eerste lid bedoelde erkenning, alsook de procedure voor het verlenen, het schorsen en het intrekken van de erkenning.

Hij kan daarenboven bijkomende voorwaarden voorschrijven met betrekking tot de bestemming van dieren eenmaal de dierproeven waarin deze dieren gebruikt werden, zijn beëindigd.

§ 2. Ethische Commissies worden opgericht bij de gebruikers. De Koning bepaalt de samenstelling, de werking en de opdrachten van deze Ethische Commissies.

Ethische Commissies worden goedgekeurd en gecontroleerd door de Dienst bevoegd voor dierenwelzijn. De Koning bepaalt nadere regels met betrekking tot de goedkeuring en de controle van de Ethische Commissies.

§ 3. Le Roi nomme une autorité compétente comme responsable pour autoriser les projets.

Aucun projet ne peut être mené sans qu'une autorisation ne lui soit attribuée au préalable.

Un projet ne peut être exécuté que si l'évaluation du projet est favorable.

Dans ce cadre le Roi fixe les conditions et critères d'évaluation auxquels un projet doit répondre ainsi que les modalités pour l'octroi, la modification, le renouvellement, la suspension et le retrait de l'autorisation d'un projet. Le Roi détermine que ces conditions peuvent impliquer des obligations de la part des responsables des projets.

Le Roi fixe aussi les modalités de l'appréciation rétrospective d'un projet et celles du résumé non technique d'un projet.

§ 4. Le Roi crée une instance, dénommée "Cellule pour le bien-être des animaux", chargée du bien-être des animaux chez les éleveurs, les fournisseurs et les utilisateurs. Il en détermine la composition, le fonctionnement et les missions.

Art. 9

Dans l'article 42 de la même loi, il est inséré un paragraphe 1/1 rédigé comme suit:

"§ 1er/1. Dans les cas visés au paragraphe 1er, une copie du procès-verbal visé à l'article 34, § 3, est envoyée au Service Public Fédéral compétent pour le bien-être animal."

CHAPITRE 3

CITES

Modification de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979

Art. 10

Dans l'article 5 de la loi du 28 juillet 1981 portant approbation de la Convention sur le commerce

§ 3. De Koning duidt een bevoegde instantie aan die belast wordt met het vergunnen van projecten.

Geen enkel project mag worden uitgevoerd zonder dat er vooraf een vergunning is voor verleend.

Een project mag alleen worden uitgevoerd indien de projectevaluatie gunstig is.

In dit verband legt de Koning voorwaarden en evaluatiecriteria vast waaraan een project moet voldoen alsook de procedures voor het verlenen, het wijzigen, het vernieuwen, het schorsen en het intrekken van de vergunning voor een project. De Koning bepaalt dat deze voorwaarden verplichtingen kunnen inhouden ten aanzien van de verantwoordelijken voor de projecten.

De Koning legt ook de voorwaarden vast van de beoordeling na afloop van een project en die van de niet-technische samenvatting van een project.

§4. De Koning richt een instantie op, die "Dierenwelzijnsce" wordt genoemd en die belast wordt met het dierenwelzijn bij fokkers, leveranciers en gebruikers. Hij bepaalt de samenstelling, de werking en opdrachten ervan.

Art. 9

In artikel 42 van dezelfde wet wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, luidende:

"§ 1/1. In de gevallen bedoeld in paragraaf 1 wordt een kopie van het proces verbaal bedoeld in artikel 34, § 3, bezorgd aan de Federale Overheidsdienst bevoegd voor dierenwelzijn."

HOOFDSTUK 3

CITES

Wijziging van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantesoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979

Art. 10

In artikel 5 van de wet van 28 juli 1981 houdende de goedkeuring van de Overeenkomst inzake de

international des espèces de faune et de flore sauvages menacées d'extinction, et des Annexes, faites à Washington le 3 mars 1973, ainsi que de l'Amendement à la Convention, adopté à Bonn le 22 juin 1979 le mot "fait transiter" est inséré entre les mots "exporte" et "réexporte".

Art. 11

Dans l'article 7, dernier alinéa, de la même loi, les mots " , entre autres en procédant à l'audition du contrevenant et à toute autre audition utile," sont insérés entre les mots "à toutes constatations utiles" et les mots "avec la collaboration éventuelle d'experts".

CHAPITRE 4

Santé des animaux

Section 1re

Modification de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux

Art. 12

À l'article 4 de la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet bêta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux, le paragraphe 1^{er}ter est remplacé par ce qui suit:

"§1^{er}ter. En dérogation à l'article 3, §§ 1er et 3, la prescription et l'administration de médicaments vétérinaires contenant des substances hormonales ou anti-hormonales à des animaux d'exploitation est autorisée, pour autant que ces médicaments:

— soit, disposent d'une autorisation de mise sur le marché accordée sur base du règlement (CE) n° 726/2004 du Parlement européen et du Conseil du 31 mars 2004 établissant des procédures communautaires pour l'autorisation et la surveillance en ce qui concerne les médicaments à usage humain et à usage vétérinaire, et instituant une Agence européenne des médicaments et sont utilisés suivant les spécifications du fabricant;

— soit, qu'ils aient reçu une autorisation d'utilisation en vue d'essais cliniques conformément à l'article 16 du règlement (CE) 470/2009 du Parlement européen et

internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979 wordt het woord "doorvoert" ingevoegd tussen de woorden "uitvoert" en "wederuitvoert".

Art. 11

In artikel 7, laatste lid van dezelfde wet worden de woorden "onder andere door over te gaan tot het verhoor van de overtreder en tot elk ander nuttig verhoor" ingevoegd tussen de woorden "tot alle nuttige vaststellingen" en de woorden "waarbij zij gebeurlijk de medewerking kunnen krijgen van deskundigen".

HOOFDSTUK 4

Dierengezondheid

Afdeling 1

Wijziging van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking

Art. 12

In artikel 4 van de wet van 15 juli 1985 betreffende het gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking wordt paragraaf 1ter, vervangen als volgt:

"§ 1ter. In afwijking van artikel 3, §§ 1 en 3, is het voorschrijven en het toedienen aan landbouwdieren van diergeneesmiddelen die hormonale of antihormonale stoffen bevatten, toegestaan, voor zover deze middelen:

— ofwel beschikken over een vergunning voor het in de handel brengen toegekend op grond van verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 tot vaststelling van communautaire procedures voor het verlenen van vergunningen en het toezicht op geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik en tot oprichting van een Europees Geneesmiddelenbureau, en gebruikt worden volgens de specificaties van de fabrikant;

— ofwel een gebruikstoelating voor klinische proeven verkregen in overeenstemming met artikel 16 van de verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees

du Conseil du 6 mai 2009 établissant des procédures communautaires pour la fixation des limites de résidus des substances pharmacologiquement actives dans les aliments d'origine animale, abrogeant le règlement (CEE) n° 2377/90 du Conseil et modifiant la directive 2001/82/CE du Parlement européen et du Conseil et le règlement (CE) n° 726/2004 du Parlement européen et du Conseil.”.

Section 2

Modification de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses

Art. 13

L'article 225 de la loi du 12 août 2000 portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses, dont le texte actuel formera le paragraphe 1er, est complété par un paragraphe 2 rédigé comme suit:

“§ 2. Sans préjudice des contributions dues conformément au paragraphe 1er de cet article, pour financer les missions de l'administration résultant de l'application de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments et des arrêtés pris en exécution de celle-ci, les contributions suivantes sont dues:

1° à charge de la personne qui est autorisée à mettre sur le marché un médicament à usage vétérinaire, une contribution par conditionnement mis sur le marché en Belgique égale à 1,75 euro au prorata de chaque kilogramme de substance antimicrobienne exprimée en base présente dans l'ensemble du conditionnement.

La fixation du montant dû par conditionnement individuel mis sur le marché se fera en euros jusqu'à la 2e décimale. Les montants sont arrondis au cent supérieur ou inférieur le plus proche. Si la fixation donne un résultat qui est exactement la moitié d'un centime d'euro, le montant est arrondi à l'unité supérieure. L'AFMPS publiera sur son site web la liste des contributions dues pour les conditionnements autorisés en Belgique de médicaments à usage vétérinaire contenant des substances antimicrobiennes.

2° à charge de la personne qui est autorisée à mettre sur le marché un prémélange médicamenteux, une contribution par conditionnement mis sur le marché en Belgique égale à 1,75 euro au prorata de chaque kilogramme de substance antimicrobienne exprimée en base présente dans l'ensemble du conditionnement.

Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad en van verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad.”.

Afdeling 2

Wijziging van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen

Art. 13

Artikel 225 van de wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en diverse bepalingen, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, wordt aangevuld met een paragraaf 2, luidende:

“§ 2. Onverminderd de bijdragen verschuldigd ingevolge paragraaf 1 van dit artikel, zijn, om de opdrachten van de administratie voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen en van de ter uitvoering ervan genomen besluiten te financieren, volgende bijdragen verschuldigd:

1° ten laste van de persoon die een vergunning voor het in de handel brengen heeft voor een geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik, een bijdrage per in België in de handel gebrachte verpakking gelijk aan 1,75 euro *pro rata* voor elke kilogram aan antimicrobiële substantie uitgedrukt in base aanwezig in het geheel van de verpakking.

De bepaling van het verschuldigde bedrag per individu in de handel gebrachte verpakking zal in euro gebeuren tot de 2e decimaal. Bedragen worden afgerond naar boven of naar beneden op de dichtstbijzijnde cent. Als de vaststelling tot een resultaat leidt dat precies de helft van een eurocent is, wordt het bedrag naar boven afgerond. Het FAGG zal op haar website de lijst van verschuldigde bijdragen voor de in België vergunde verpakkingen van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik bevattende antimicrobiële substanties bekend maken.

2° ten laste van de persoon die een vergunning heeft om een gemedicineerd voormengsel bevattende antimicrobiële substanties in de handel te brengen, een bijdrage per in België in de handel gebrachte verpakking gelijk aan 1,75 euro *pro rata* voor elke kilogram aan antimicrobiële substantie uitgedrukt in base aanwezig in

La fixation du montant dû par conditionnement mis sur le marché se fera en euros jusqu'à la 2e décimale. Les montants sont arrondis au centime supérieur ou inférieur le plus proche. Si la fixation donne un résultat qui est exactement la moitié d'un centime d'euro, le montant est arrondi à l'unité supérieure.

Les montants indiqués aux 1° et 2° doivent être multipliés par le facteur 1,5 pour les antibiotiques dont l'importance est classée comme critique, à savoir toutes les substances appartenant aux classes suivantes: les quinolones, les céphalosporines et les macrolides.

Les contributions susmentionnées sont versées à l'Agence fédérale pour les médicaments et produits de santé.

Les contributions visées à l'alinéa 1er sont adaptées annuellement, en fonction de l'indice du mois de septembre, à l'évolution de l'indice des prix à la consommation du Royaume. L'indice de départ est celui du mois de septembre précédant la publication au *Moniteur belge* de cette loi. Les montants indexés sont publiés au *Moniteur belge* et sont exigibles à partir du 1er janvier de l'année qui suit celle durant laquelle l'adaptation a été effectuée.

Le Roi peut définir les modalités de versement des contributions visées au présent article ainsi que les informations devant accompagner les versements afin d'en permettre le contrôle.

Les infractions à cet article ou aux arrêtés pris en exécution de celles-ci sont punies des peines prévues par l'article 16, § 2, de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments.

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur du présent article."

Donné à Ciergnon, le 29 octobre 2013

PHILIPPE

PAR LE ROI:

*La ministre des Affaires sociales
et de la santé publique,*

Laurette ONKELINX

het geheel van de verpakking. De bepaling van het verschuldigde bedrag per in de handel gebrachte verpakking zal in euro gebeuren tot de 2e decimal. Bedragen worden afgerond naar boven of naar beneden op de dichtstbijzijnde cent. Als de vaststelling tot een resultaat leidt dat precies de helft van een eurocent is, wordt het bedrag naar boven afgerond.

De onder 1° en 2° vermelde bijdragen dienen vermenigvuldigd te worden met *de factor* 1,5 voor de als kritisch belangrijk geklasseerde antibiotica, zijnde alle substanties behorende tot volgende klassen: de quinolones, de cefalosporines en de macrolides.

De bovenvermelde bijdragen worden gestort aan het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten.

De bijdragen bedoeld in het eerste lid worden jaarlijks aangepast aan de evolutie van het indexcijfer der consumptieprijzen van het Rijk, in functie van het indexcijfer van de maand september. Het aanvangsindexcijfer is dat van de maand september voorafgaand aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van deze wet. De geïndexeerde bedragen worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en zijn opeisbaar vanaf 1 januari van het jaar dat volgt op dat gedurende hetwelk de aanpassing is uitgevoerd.

De Koning kan de nadere regels bepalen voor de in dit artikel bedoelde stortingen, evenals de informatie die moet worden medegedeeld bij de stortingen, en dit teneinde de controle mogelijk te maken.

Inbreuken op dit artikel of op de besluiten getroffen ter uitvoering ervan, worden gestraft met de straffen bepaald in artikel 16, § 2, van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen.

De Koning bepaalt de datum waarop dit artikel in werking treedt."

Gegeven te Ciergnon, 29 oktober 2013

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

*De minister van Sociale zaken
en Volksgezondheid,*

Laurette ONKELINX